

GRADISOV VESTNIK

Leto XXXI

Ljubljana, 13. september 1989

Številka 376

Začetek gradnje osimskih cest

Podvozi in nadvozi pri Razdrtem

Potem ko so gradbeniki končali gradnjo tretje etape hitre ceste skozi Maribor in odsek avtoceste bratstva in enotnosti med Šmarje-Sapom in Višnjo goro, so se premaknili na Primorsko in Obalo.

Julija so začeli graditi 2,5 kilometra dolg odsek z deteljico pri Razdrtem, avgusta odcep Vrtojba – Selo v dolžini 12 kilometrov na osimski cesti Nova gorica – Razdrto in ta mesec tudi obalno avtocesto med ankaransko deteljico in Semedelo v dolžini nekaj več kot 6 kilometrov. Gradis seveda sodeluje pri gradnji teh cestnih odcepih, udeležen bo pa tudi pri vseh bodočih gradnjah.

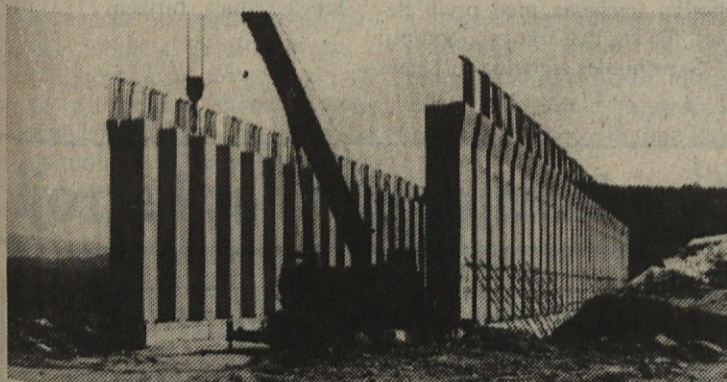
Tako vse kaže, da bodo tudi na naši strani osimske ceste, sicer počasi, saj jih naši zahodni sosede na svoji strani že končujejo, postale stvarnost. Nosilec

posla na odseku pri Razdrtem je ajdovsko Primorje, enakopravno pa sodelujeta SCT in Gradis ter številni drugi izvajalci.

Končali so vsa pripravljala dela in na trasi je že dobro vidno kje bo šla nova cesta, gradijo vse potrebno za električno in ptt napeljavo, kanalizacijo in vodo-vod, regulirajo potoke, gradijo nadomestne ceste, podvoze in nadvoze, le-te gradi Gradis, in še in še bi lahko naštevali.

Več o Gradisovem deležu pri gradnji avtoceste in križišča pri Razdrtem na 2. strani.

C. P.

Objekt oziroma bodoči podvoz 3-02 mora biti končan do 1. oktobra, ko naj bi zaprli sedanjo cesto proti Novi gorici in jo speljali skozi ta podvoz, ki je del bodoče deteljice, kjer se bo cesta razcepila proti Novi gorici in Fernetičem.

Ob jubileju, 4. oktobru,

**dnevu ustanovitve Gradisa,
želimo vsem gradisovcem še
mnogo let delovnih uspehov**

Uredništvo Gradisovega vestnika

Franc Kositer predsednik poslovnega odbora Gradis in Jože Vidmar direktor podjetja Mercator-Investa, podpisujeta pogodbo o gradnji TPC v Dravogradu.

Delo za Gradis – Velika poslovna odločitev Mercatorja

Trgovsko poslovni center v Dravogradu

Delavci Gradisa, tozda Gradbena enota Ravne na Koroškem, pričenjajo z gradnjo trgovsko-poslovnega centra v Dravogradu.

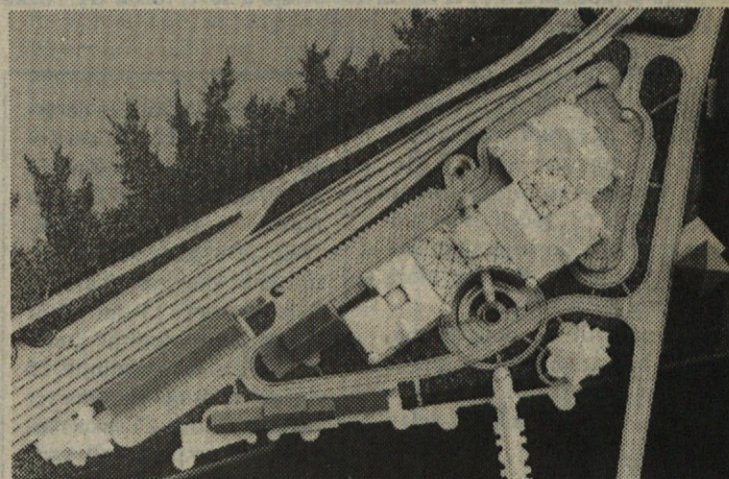
V slabih osmih mesecih bo na desnem bregu Drave, tik ob železniški postaji, zgrajena štirinadstropna zgradba, v kateri bodo na 12.500 kvadratnih metrih trgovski in poslovni prostori, banka, predstavništva, ob zgradbi pa bo tudi novo avtobusno postajališče.

Investitor tega velikega objek-

ta je Mercator-Tehna, tozdz Inženiring. Pri Mercatorju so povedali, da imajo prodanih že trideset odstotkov prodajno-poslovnih površin. Za prostore se zanimajo tudi onkraj meje.

Z deli naj bi končali do konca aprila prihodnje leto.

Franjo Štromajer

Maketa poslovno-trgovskega centra v Dravogradu. V zasnovi je vključen tudi stari dravski most na katerem bo pokrita tržnica in več manjših lokalov.

6. redna seja Odbora za načrtovanje in razporejanje dohodka

O polletnem poslovanju

Obravnava polletnih rezultatov poslovanja je že nekoliko odmaknjen dogodek, posebno še za bralce Gradisovega vestnika, mesečnika, ki je pregled rezultatov s komentarjem objavil že v prejšnji številki.

»Polletni rezultati so znani, vendar ostajajo uganka«, je bil naslov članka. Ob informaciji o poslovanju so bili navedeni tudi razlogi, zakaj so uganka. Ker ne mislimo ponavljati že napisanega in objavljenega, priporočamo bralcem, da še enkrat preletijo vsebino avgustovske številke. Morda se bo našel kdo, ki je bil v času izida na dopustu in številke do tega opozorila še ni videl in prebral!

Člani Odbora za načrtovanje in razporejanje dohodka so razen poslovanju Gradisa kot celote del svoje pozornosti namenili tudi poslovanju Inženiringa in delovne skupnosti Skupne službe. Obe poročili so vzeli na znanje, pred tem pa veliko razpravljali o medsebojnih odnosih in finančni (ne)disciplini (v zvezi z Inženiringom) ter nerednem in nepravčasem združevanju sredstev – še posebej sredstev za skupno porabo – za DSSS po predlogu gospodarskega načrta.

O Gospodarskem načrtu delovne organizacije za tekoče leto, ki tudi še ni sprejet, je bilo govora v prvi točki dnevnega re-

da, pod »Pregledom sklepov s prejšnje seje«. Do seje odbora v avgustu je GN 89 DO sprejelo sedem tozdov, od teh trije s pripombami, ostali pa naj bi imeli sprejem na dnevnih redih sej delavskih svetov še v avgustu ali prvih dneh septembra. Predvideno je, da bo verifikacija sprejema GN 89 DO na septembrski seji delavskega sveta DO.

Po dolgi razpravi je bil sprejet tudi sklep o združevanju za razvojno raziskovalno dejavnost v letošnjem letu v višini 1,5 odstotka od bruto osebnega dohodka tako, da je obračunani prispevek za prvo polletje obvezen, za tretje tromesečje velja moratorij. Razvojna služba z Raziskovalno enoto pa je bila zadolžena, da pripravi »cash flow« ali pregled še potrebnega dotoka denarja za te potrebe do konca leta.

S seje omembe vreden je še podatek, da se je opazno zmanjšalo tudi število delavcev v DSSS. Žal, nam spremljajoča analiza ne pove, če je to za delovno organizacijo razveseljiva ali žalostna ugotovitev. G. B.

SGP Primorje, SCT in GIP Gradis ponovno skupaj

Še o 300 največjih delovnih organizacijah v Sloveniji

Ni vse zlato kar se sveti

V prejšnji številki Gradisovega vestnika smo objavili kratek povzetek s seznamom 300 največjih delovnih organizacij v Sloveniji po kriteriju ustvarjalnega dohodka, ki ga je letos že enajstič objavil Gospodarski vestnik v 26. številki. Kot se spomnite, je Gradis zasedel 18. mesto (leto prej 5.) in je bil za SCT, drugi med gradbeniki.

V številki 29 od 4. avgusta pa nam je Gospodarski vestnik postregel še s seznamom 50 podjetij, ki so imela najvišji dohodek na delavca, pa čeprav je ta podatek v razmerah hiperinflacije med manj zanimivimi. Na tem seznamu ni gradbenih podjetij, kljub temu, da so na seznamu 300 največjih po dohodku trije gradbeniki med 50 (SCT 5., Gradis 18. in Pionir 43.).

Visoka mesta na lestvici 50 podjetij z najvišjim dohodkom na delavca so zasedla predvsem kapitalsko intenzivna podjetja, medtem ko delovno intenzivna seveda zaostajajo. Dohodek na delavca je v marsikateri organizaciji nižji kot posledica socialnega interesa podjetij, ki včasih zaposlujejo maksimalno število delavcev in to iz političnih kot iz ekonomskih razlogov.

Na seznamu 50 organizacij z najvišjim dohodkom na delavca so le tri podjetja, ki so bila na seznamu 300 največjih po dohodku uvrščena med prvih deset. To sta dve trgovski podjetji – Slovenijales trgovina in Lesni-

na ter kopska Interevropa. Nasploh na tem seznamu krepko prevladujejo trgovci, sledijo jim podjetja energetike in prometa, medtem ko gradbincev, kot smo že zapisali, ni. Od proizvodnih dejavnosti je na seznamu močnejše zastopana le kemijska industrija, kjer še posebej izstopa Belinka na tretjem mestu.

Deset prvourvršenih na seznamu podjetij z največ dohodka na delavca je tak (v oklepaju je mesto, ki ga podjetje zavzema na seznamu 300 največjih po dohodku): na prvem mestu je Nuklearna Krško (21), na drugem Petrol – Zemeljski plin Ljubljana (261), na tretjem Belinka (61), na četrtem Primorje Export iz Nove Gorice (149), na petem celjski Etol (258), na šestem ljubljanski Hermes (228), na sedmem Junel Ljubljana (254), na osmem Elan iz Begunj (24), na devetem ljubljanska Iskra – Elektrooptika (115), na desetem novogoriški HIT – Hoteli, igralnica, turizem (123) itd.

C. P.

Osimske ceste – Na Razdrtem brnijo gradbeni stroji

Gradis sodeluje pri gradnji odcepa avtoceste pri Razdrtem z dvema podvozoma in enim nadvozom. Roki za končanje objektov so seveda krajši, kot roki za dokončanje odcepa, ki naj bi bil zgrajen do 1. julija prihodnje leto. Pri Razdrtem delajo delavci tozda GE Nizke gradnje Maribor.

Največji objekt na tem odcepu je podvoz 3-02, ki je dolg 64 metrov in je zaradi predvidenih izrednih prevozov visok 8 metrov. Vsi stebri so že zmontirani, skupaj jih je 64, začeli so pa tudi že z montažo horizontalnih nosilcev, teh je 32. Podvoz mora biti gotov do 1. oktobra.

Podvoz 3-01 bo dolg 48 metrov in bo zaradi slabega terena temeljen na 24 pilotih, ki jih je v začetku meseca začel delati Geološki zavod iz Ljubljane. Gre za Benotto pilote, ki bodo uvrteni v globino do 15 metrov. Rok za dokončanje tega podvoza je 1. februar prihodnje leto.

• Vodja gradbišča je **Ivan Kosi**, pomočnika sta **Jože Križančič** in **Zmago Seidl**, delovodja pa **Branko Novak** in **Božo Javornik**. Delo je organizirano tako, da ena skupina dvajsetih delavcev dela 15 dni po 12 ur na dan, potem pa gredo domov in za naslednjih 15 dni pride druga skupina ter tako izmenoma. Vsako skupino vodi en pomočnik vodje gradbišča in en delovodja, **Ivan Kosi** pa je na gradbišču stalno.

Projektov za nadvoz 4-1 še ni. Njegova dolžina bo 24 metrov, zgrajen pa mora biti do 1. marca prihodnje leto. Vsi objekti so montažni. Stebre in nosilce izdelujejo v bazi Nizkih gradenj na Pobrežju v Mariboru in jih potem pripeljejo na gradbišče.

Delavci so nastanjeni pri kmetu, ki se ukvarja s kmečkim turizmom – Pri Hudičevcu – kjer imajo tudi zajtrk in večerjo, kosilo pa imajo organizirano v Gostišču Preval.

Ker se gradbišče nahaja na območju, ki je znano po hladnih vetrovih, ki stalno pihajo z Nanosa in to z veliko močjo in sunkovito, bodo na gradbišču napeli vse moči, da bi delo končali čim prej, to je pred predvidenimi roki. Da gre za res poseben kraj so gradbenike opozorili tudi doma-

• Na gradbišče so, takoj po začetku pripravljalnih del, prišli tudi **arheologi** Kraške muzejske zbirke iz Postojne, saj so vedeli, da je ravno po tej trasi, ki je edini naravni prehod na Primorsko, že nekdaj peljala stara rimska cesta med Emono in Oglejem (Aquilae) ter naprej proti Rimu in da je bilo na pobočju Golega vrha že 800 let pred našim štetjem keltsko gradbišče.

čini, ki jih svariijo pred burjo. Ko smo bili mi na gradbišču, 31. avgusta, je znašala jutranja temperatura, ki jo je nameril vodja gradbišča **Ivan Kosi**, samo 4 stopinje.

C. P.

Ljubljanski hotel Bellevue je pred kratkim postal last Gradisa, tozda Gradbena operativa Ljubljana, kot del plačila za gradnjo Srednje šole za gostinstvo in turizem, ki je v zaključni fazi gradnje.

Hotel Bellevue zamenjal lastnika

Neobičajno plačilo

V tozdu Gradbena operativa Ljubljana so pred dnevi prejeli sklep sodišča, na podlagi katerega je bil (bo) izvršen prenos lastništva Hotela Bellevue s pripadajočimi objekti in funkcionalnim zemljiščem v zemljiško knjigo na njihovo ime.

Hotel Bellevue je bil, kot del plačila izvajalcem, ponujen že v razpisu ob oddaji del pri gradnji nove srednje šole za gostinstvo in turizem v Fužinah. Gradnje le-te, gradi jo Gradbena operativa Ljubljana, je zdaj prešla v zaključno fazo, druge možnosti za zaokrožitev finančne konstrukcije oziroma poplačilo del pa tudi ni bilo. In tako se je zgo-

dilo, naj se sliši še tako neverjetno, da je postal lastnik hotela Bellevue Gradis.

Zaenkrat bi bila vsakršna ugibanja o tem, kdaj in kaj se bo s hotelom na obrobju Tivolija, potrebnim obnove, dogajajo preuranjena. Do novih informacij velja, da hotel z obstoječo kadorsko zasedbo obratuje dalje.

G. B.

Kadrovske spremembe

Milan Marčič – sekretar konference OO ZS Gradisa

Pozornejši bralci Gradisovega vestnika so prav gotovo opazili, da so se inicialke M. M. (Milan Marčič) v zadnjih dveh številkah glasila pojavile le trikrat. Razlog je v tem, da je Milan Marčič od 1. junija prevzel mesto sekretarja konference sindikata Gradisa, saj se je dosednji sekretar, Valter Masten vrnil v svoj matični tozd, Kovinske obrate Maribor.

S tem se je seveda zmanjšalo število novinarjev v redakciji Gradisovega vestnika s treh na dva. Kljub temu bo Gradisov vestnik tudi v bodoče izhajal redno vsak mesec na enakem številu strani in v času med 9. in 12. v mesecu, kar zadošča zahtevi odbora za informacije, da glasilo mora biti na tozdih pred plačo.

Milanu Marčiču želimo obilo uspeha na novi delovni zadolžitvi, z željo, da bi se v našem glasilu čimvečkrat pojavljal s prispevki s področja sindikalnega delovanja, istočasno pa pozivam vse gradisovce da dopisujejo v Gradisov vestnik in tako bogatijo njegovo vsebino.

C. P.

Bo na Vrhovem uveljavljen skrajni ukrep

Prenehanje vseh del?

O zmanjšanem tempu in obsegu del pri gradnji ta čas edinega novega hidroenergetskega objekta v Sloveniji, HE Vrhovo smo že poročali. Denarna suša pri investitorju, slovenskem elektrigospodarstvu, pa je očitno tako huda, da smo pričeli ne samo nepričakovanemu, temveč za družbo najdražjemu in za izvajalce del najbolj neprijetnemu zapletu – ustavitvi vseh del na tem objektu.

Začasna Gradisova delovna enota Vrhovo že od junija meseca dalje dela po spremenjeni, zmanjšani dinamiki del, vendar doslej investitor še ni potrdil niti te.

Naštejmo še nekatera dejstva. Investitor je nekatere postavke v mesečnih situacijah plačeval z zamudo in dolguje zamudne obresti. Ob tem, da je bila situacija za mesec junij poravnana zgolj v polovičnem znesku (več

Do oddaje gradiva v tiskarno (11. septembra) ne razpolagamo z informacijami o tem, da bi se zadeve kakorkoli premaknile ali vsaj začele urejati, da bi do polne ustavitve ne prišlo.

Se bo po izteku »ultimata« oziroma po uveljavitvi skrajno nepopularnega ukrepa vendarle našla kakšna drugačna, bolj sprejemljiva rešitev zapleta?

G. B.

denarja ni bilo) ostaja odprto vprašanje sredstev za plačilo nadaljnjih del kot tudi škode, ki nastaja. Medtem so namreč že ustavili dobave in montažo opreme tudi dobavitelji, prekinjene oziroma ustavljene (preložene) pa so tudi vse kooperantske pogodbe.

V zadnjem času je gradbišče forsiralo dela pri zapiranju in pokrivanju glavnega objekta, vsa ostala dela pa so bila ustavljena. Gradbišče je organizirano in opremljeno za dogovorjeno dinamiko del po pogodbi, zmogljivosti pa niso v celoti zaposlene. Vsak zamujeni dan draži gradnjo, vse bolj vprašljiv in celo ogrožen pa je tudi končni rok – poskusni zagon ob koncu prihodnjega leta.

Vodstvo delovne enote se je znašlo v negotovosti kaj bi, vse hujša pa so tudi finančna bremena. S strani Gradisa je bil v začetku tega meseca investitor ponovno pisno pozvan, da se uredi medsebojna odprta vprašanja, v dopisu pa je omenjen tudi skrajni ukrep in to je, da bo v nasprotnem primeru Gradis s 15. septembrom ustavil vsa dela na gradbišču HE Vrhovo.

Investicijsko zatišje

Nove elektrarne

V letošnjem in v prihodnjem letu bo v Jugoslaviji začelo obratovati samo šest elektrarn, seveda pod pogojem, da bodo za njihovo gradnjo zagotovljena vsa potrebna sredstva.

Največja bo termoelektrarna Drmno II s skupno močjo 348 MW, nekaj manj, 304 MW, bo imela hidroelektrarna Višegrad, v TE-TO Zrenjanin, katere pogonsko gorivo bo plin, pa bo instaliranih 120 MW moči.

HE Zavoj bo imela 80 MW moči, HE Dubrava 74 in HE Djale 40 MW.

V skupnosti jugoslovanskega elektrigospodarstva pravijo, da bodo petletni razvojni načrt uresničili le 75-odstotno.

V Sloveniji pa je položaj še slabši. Pomanjkanje sredstev bo vsak čas ustavilo gradnjo HE Vrhovo, ta čas pa v naši republiki ne gradimo nobenega energetskega objekta. Vse kaže, da se je načrtovana veriga hidroelektrarn na Savi, pretrgala že pri prvem členu.

C. P.

11. republiško posvetovanje o varstvu pri delu

V Mariboru oktobra

Zveza društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije in Društvo varnostnih inženirjev in tehnikov Maribor organizirata 11. republiško posvetovanje o varstvu pri delu, ki bo 19. in 20. oktobra v mariborskem hotelu Slavija. Glavni pokrovitelj posvetovanja je TGA Boris Kidrič iz Kidričevega.

Namen letošnjega posvetovanja je seznaniti udeležence s stanjem varstva pri delu v Sloveniji in obravnavati problematiko, ki se pojavlja pri vsakodnevnem delu v organizacijah združenega dela v zvezi z varstvom pri delu. Posveta naj bi se udeležili strokovni delavci s področja varstva pri delu, požarnega varstva in varstva okolja, delavci služb medicine dela in strokovni delavci v obratnih ambulantah.

Po pozdravnem govoru predsednika Zveze društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije **Ivana Verheja** bo slavnostni govornik predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije **Miha Ravnik**.

Uvodničarji in predavatelji bodo naši najvidnejši strokovnjaki s področja varstva pri delu, vsakemu referatu pa bo sledila razprava. Teme bodo izredno zanimive. Naštejmo samo nekatere:

- stanje varstva pri delu v Sloveniji,
- problemi in dileme zdravstvenega varstva delavcev,
- odkrivanje, prijavljanje in preprečevanje poklicnih bolezni in obolenj v zvezi z delom,
- analiza delovnega mesta in problem sanacije delovnih mest z vidika poklicnih bolezni,
- aktivni odmori, kot sestavni del delovnega procesa,
- preventivno zdravstveno varstvo, kot del celovitega varstva pri delu,
- vpliv okolja na zdravje ljudi,
- ugodna psihološka klima - pogoj za varno delo,
- aktualni problemi pri delu z računalniki,
- zakon o temeljnih varnosti cestnega prometa - naloge in odgovornosti OZD in odgovornih oseb,
- program za izboljšanje prometne varnosti - akcija - 10 % (število prometnih nesreč zmanjšati za 10 odstotkov),
- in še nekatere druge aktualne teme.

C. P.

V Gradbeni enoti Ravne na Koroškem

S pridobljenimi novimi deli se bo lažje dihala

Tozid GE Ravne na Koroškem je eden izmed Gradisovih tozidov, za katere je bilo po polletju ugotovljeno negativno bilančno stanje, namreč, da so bili odhodki v prvi polovici leta višji od prihodkov. V luči novih predpisov in terminologije so na Ravnah namesto dobička pridelali za okroglo 1,1 milijarde dinarjev izgube, po obračunu obveznosti v obliki davkov in prispevkov, ki pa so jih kot akontacijo tudi še morali poravnati, pa je njihova »nepokritost« narasla na 2,76 milijarde dinarjev.

»Izgubo bo treba sanirati, do konca leta pa so samo še dobri trije meseci. Časa je malo - vendar delo sedaj imamo, zato upam, da rezultat ob zaključku leta ne bo negativen«, ocenjuje položaj tamkajšnji direktor **Av-gust Skrinjar**.

Prav pomanjkanje dela v prvi polovici leta je bilo glavni razlog za težave tega nekaj pod 400-članskega kolektiva. V regiji je bilo razpoložljivega dela malo in še glavne načrtovane investicije so bile prestavljene na jesenski čas. Ob Železarni in rudniku, je gradbeništvo med gospodarskimi organizacijami na tretjem mestu, močan je tudi sosednji Kograd iz Dravograda, kljub delu v Celju, Mariboru in v Istri pa je bila kar nekaj časa nezasedena približno tretjina zmogljivosti tozida.

Čeprav se je v letu in pol število zaposlenih zmanjšalo za okrog 60 delavcev, število pa naj bi se postopno še zmanjševalo,

in kljub uvedenemu bolj stimulativnemu nagrajevanju, je bil položaj delavcev, med katerimi jih je nad 60 odstotkov iz drugih republik, težaven in negotov tja do avgusta. V avgustu pa...

»Avgusta smo pridobili za naše razmere veliko del. Skupna vrednost teh novih del po že sklenjenih pogodbah presega vrednost 190 milijard dinarjev, to pa vrednostno predstavlja našo letno realizacijo. Čeprav je res, da bi zdaj težav ne imeli, ko bi nekatera od zdaj prevzetih del lahko pridobili že spomladi, vsaj vemo, da se prihodnje leto ne bo ponovila letošnja pomlad. Vsaj v prve mesece prihodnjega leta bomo vstopili polno zaposleni.«

Izmed najpomembnejših objektov naj na tem mestu omenimo pridobljeno gradnjo Mercatorjevega trgovsko poslovnega centra v Dravogradu, za katerega je rok sedem in to zimskim mesecev.

G. B.

V Prevaljah so začeli graditi večji objekt

Stanovanjsko poslovni center

Dolgo so čakali naši Ravenčani, da so lahko začeli graditi manjši stanovanjsko-poslovni objekt v Prevaljah, ki je bil predviden, da bo šel v gradnjo letošnjo pomlad, vendar se je začetek del zamaknil za nekaj mesecev. Neučakanost je bila toliko večja, ker so se v tozidu vse letošnje leto ubadali s slabo angažiranostjo, manjkalo jim je za tretjino del, ki jim je v končni fazi ob polletju prinesla tudi 2,75 milijarde dinarjev izgube.

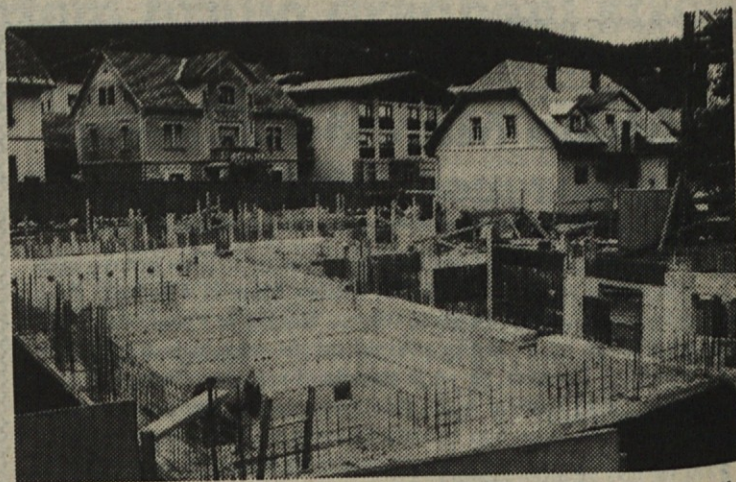
S pripravljalnimi deli za gradnjo stanovanjsko-poslovnega centra v Prevaljah so začeli julija, z gradbenimi deli pa avgusta. Predvideni rok dokončanja del je konec junija prihodnje leto. Objekt bo imel klet, pritličje, eno nadstropje in mansardo.

Klet je razdeljena na pet funkcionalnih sklopov. V stanovanjskem delu sta dve stopnišči z vetrolovoma, prostor za hišni svet, kolesarnica in prostor za čistilko. Trgovsko podjetje TIMA bo imelo v kleti skladiščne in servis-

ne prostore. Skladišča bodo za živila, za neživila, poseben prostor bo za sadje in zelenjavo, za embalažo, prostor za smeti in za čistila. Klet je s pritličjem povezana s stopnicami in z internim tovornim dvigalom z nosilnostjo 500 kg.

Tretji funkcionalni sklop v kleti pripada Jugobanki, četrti je kotlovnica na plin, v petem pa so tri garaže za osebne avtomobile.

Pritličje je razdeljeno na tri funkcionalne sklope. Stanovanjski del zajema obe stopnišči z

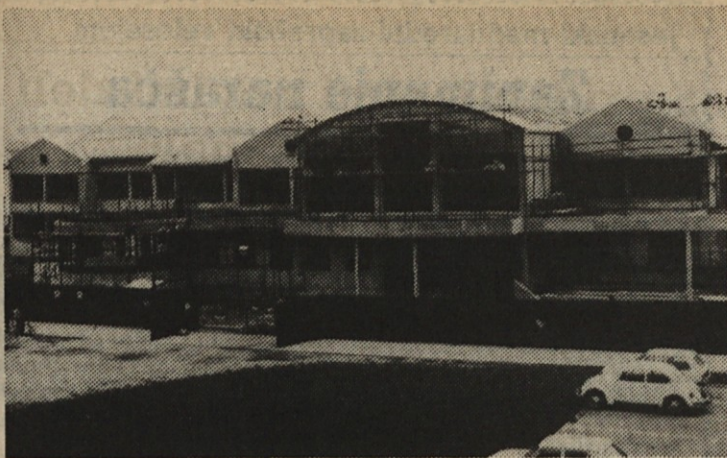

Temelji stanovanjsko-poslovnega objekta v Prevaljah so že narejeni.

vetrolovoma; TIMA bo imela samopostrežno trgovino ob kateri bo tudi kava bar s pripadajočim skladiščem in sanitarijami za goste, pisarno in prostor za malico za osebje trgovine, garderobe in sanitarije s predprostorom; tretji del bo imela Jugobanka.

Prvo nadstropje in mansarda sta stanovanjski etaži s 15 stanovanji in sicer: ena garsonjera, dve enosobni, šest dvosobnih s kabinetom in eno trosobno stanovanje.

C. P.

Pročelje novozgrajene gostinske šole v Fužinah.

Srednja šola za gostinstvo in turizem

Še zadnja gradbena dela

Gradbena operativa Ljubljana je lansko leto v stanovanjskem naselju Nove Fužine v Ljubljanski občini Moste-Polje v dobrih sedmih mesecih zgradila osnovno šolo, letos pa bo v istem naselju prav tako v izredno kratkem času dokončana srednja gostinska šola.

Z zemeljskimi deli je GOL pričel v začetku marca, do 15. oktobra pa bodo dela dokončana do take stopnje, da bo mogoče pričeti z montažo opreme. Da je bilo v zelo kratkem času opravljenega ogromno dela, dokazuje že podatek, da je uporabna površina objektov okoli 8 tisoč kvadratnih metrov. Razen tega so gradbenikom normalen potek dela otežkočali nedodelani projekti, predvsem za detajle, tako da so morali marsikateri problem rešiti sami.

Na gradbišču je bilo že od začetka okoli 200 delavcev, sedaj pa jih je skupaj z obrtniki pri-

bližno 250, delo pa poteka tudi popoldan. Sedaj med ostalim dokončujejo fasado iz silikatne opeke, to delo pa je zaradi razgibanosti objekta zelo zahtevno.

Ostalo jim je še več manjših del, med ostalim tudi ureditev igrišča in okolice. Obrtniki objekt v tem času že zasteklujejo, polagajo keramične ploščice, kmalu pa bodo pričeli polagati tudi talne obloge.

V novo šolo se bodo preselile turistične in gostinske šole, ki so bile doslej na različnih koncih Ljubljane.

M. M.

Od tod in tam

Kratke vesti

Jesenice: Naši Jeseničani so bili med tistimi delovnimi organizacijami, ki so dale velik prispevek pri postavitvi spomenika »Triglavs-kemu župniku« Jakobu Aljažu, ki so ga odkrili 27. avgusta, ko je bil v Dovjah oziroma v Mojstrani velik ljudski praznik. Naš tozdr je postavil oder za pevce.

...

Maribor: Delavci Nizkih gradenj urejajo cesto med falskim gradom in Puščavo na Pohorju. Okrog dva ki-

lometra makadamske ceste bodo predvidoma do konca tega meseca asfaltirali. asfalt pa bodo potegnili tudi med hidroelektrarno Fala in gradom. Predračunska vrednost investicije je osem milijard dinarjev.

...

Koper: V koprski Luki so prejšnji mesec odprli sodoben terminal za glinico, za katerega so sredstva združili aluminijški kombinat TGA Kidričevo in norveški partner. Terminal so, tako kot večino privezov in objektov v Luki, zgradili delavci našega tozdr GE Koper.

C. P.

Katalog čaka reorganizacijo

Celostna podoba

Medtem ko katalog celostne podobe čaka zaradi reorganiza-cijskih procesov v naši delovni organizaciji, pa v informativno propagandnem oddelku (IPO) pospešeno delajo na vseh ostalih akcijah, ki so povezane s celostno podobo Gradisa.

Kot kaže, je vse večje število delavcev, ki podpirajo aktivnosti v zvezi z unifikacijo. Zato je tudi vse več akcij, ki gredo preko IPO. Tudi vse akcije in izdelane naloge so že prirejene na predvidene spremembe, zato bodo ob zaključku reorganiza-cijskih procesov potrebni le manjši popravki za unifikacijo.

Ker večina tozdrov le ugotavlja, da homo le s skupnimi močmi in skupnimi cilji, med katerimi je prav gotovo tudi tržno komuniciranje, izboljšali naš ugled, se odloča za tak na-čin dela.

Veliko pričakujemo tudi od novega marketinga, ki naj bi tu-di v naši DO postavil tržno komuniciranje na pravo mesto, saj je bilo kar predolgo zapostavljeno.

V prvih osmih mesecih letošnjega leta je bilo izdelanih že 217 projektov, skupno pa že 671 nalog z novo celostno podobo.

M. K.

Kdaj bomo tržno komuniciranje postavili na pravo mesto?

Koliko namenimo za propagando?

V zadnji številki Media marketinga – jugoslovanskega časopisa za trženje in tržno komuniciranje je bil objavljen obširen prispevek, ko-liko sredstev v Jugoslaviji namenimo za propagando.

Iz navedenega članka je raz-vidno, da so se vlaganja v propa-gando v preteklem letu izredno povečala, tako v gospodarst-vo, kot tudi v družbenih dejavnostih. Tudi delež po republikah je precej različen, saj v Sloveniji namenimo kar 42,5 odstotkov vseh sredstev namenjenih propa-gandi, medtem ko je delež Črne gore le 0,9 odstotka. Tudi tabela, v kateri so predstavljena vlaganja po dejavnosti je zani-miva, saj ima gradbeništvo kar visoko 6. mesto s skupno 9881 milijonov din, medtem ko sta in-dustrija in rudarstvo daleč spre-daj.

Še bolj zanimive podatke vidi-mo v naslednji tabeli, ki prikazu-je delež propagandnih sredstev v skupnem prihodku gospodarstva in družbenih dejavnosti v Jugos-laviji, kjer se je gostinstvo in turizem povzpelo na 1. mesto z 0,426, v Sloveniji pa celo na 0,967 odstotka. Gradbeništvo je v tej tabeli mesto niže z 0,049 odstotki in pomeni zmanjšanje glede na leto 1987. Tudi delež v Sloveniji z 0,073 odstotka pome-ni nazadovanje. Seveda pa ob vsemu temu ni upoštevana stra-hovita inflacija. Če bi skupna sredstva, vložena v propagando v letu 1988, v znesku 467 mili-

jard in 194,5 milijona dinarjev preračunali v dolarje, bi hitro ugotovili precejšnjo stagnacijo oz. nazadovanje s preteklimi le-ti.

In kam sodi v teh tabelah Gra-dis? Verjetno prav med zadnje, če bi upoštevali delež propa-gandnih sredstev v skupnem pri-hodku. Tako skromna sredstva, namenjena za propagando, mar-keting in tržno komuniciranje, ima le malokatera organizacija. Tudi nekajkrat manjše, tudi gradbene, delovne organizacije v Sloveniji imajo precej večji ža-kelj v te namene. Tudi najnižji odstotek, kar je sploh omenjen v navedenih tabelah (črnogorsko gradbeništvo) ima boljši odstotek, kot ga imamo mi. In potem se večkrat sprašujemo, zakaj smo tako anonimni.

Res je, da poskušamo s temi sredstvi napraviti največ, kar se da, vendar pri tem ostajamo naj-večkrat nemočni s pregovorom: »Kolikor denarja, toliko muzi-ke.« Zaradi tega moramo, vsako leto bolj, krčiti programe, tako da ostajajo samo najbolj nujni. Za vse tiste akcije, ki bi ponov-no dvignili dobro ime – »image« firme, pa vselej zmanjka denar-ja. In do kdaj še?

Matija Krnc

Centromerurjevo skladišče drogerije ob Šmartinski cesti v Ljubljani.

V naši sosesčini ob Šmartinski

GOL gradi za Emono

Delavci Gradbene operative Ljubljana so z deli na skladišču drogerije pričeli 9. junija, rok dovršitve pa je 31. oktober. Od prvotnega objekta je ostala samo obstoječa klet, nad njo pa so postavili armirano betonsko konstrukcijo približnih izmer 50 krat 20 metrov. Fasada bo iz trapezno profilirane pločevine. Objekt ima dve etaži, klet in pritličje, v njem pa bo Centromerurjevo visokoregalno skladišče.

Na dan pričetka del je bila vrednost del ocenjena na okrog 3,5 milijarde dinarjev, nabralo pa se je tudi za približno dve milijardi dinarjev dodatnih del. Na primer: pokazalo se je, da je potrebno ojačati ploščo nad kletjo. Ojačali so jo z mikroarmiranim betonom debeline osem centimetrov.

Objekt je že v zaključni fazi gradnje in bo po zagotovilih odgovornih na gradbišču do roka zanesljivo gotov.

Investitor izvozno prodajnega in servisnega objekta je Emona Commerce, delo na objektu, ki je v neposredni sosesčini prej omenjenega skladišča, pa bodo

prav tako opravili delavci Gradbene operative Ljubljana. S pripravljalnimi deli so že začeli.

Rok za drugi objekt je devet mesecev, vrednost je okrog 80 milijard dinarjev, domači pa so tudi projekti – naredili so jih v Gradisovem ljubljanskem Biroju za projektiranje.

Sedanji pritličien in nepodkleten objekt bodo v celoti porušili, na njegovem mestu pa zgradili novega, troetažnega (klet, pritličje in nadstropje). Tudi tod bo kot ogrodje uporabljena armirano betonska konstrukcija približnih izmer 61 krat 28 metrov, o poteku gradnje pa bomo še pisali.

G. B.

Novice iz »Totega konca«

Zapleti z gradnjo garažne hiše in hotela visoke kategorije nad njo v Mariboru so se pričeli že v samem začetku gradnje. Pomanjkljiva dokumentacija, zapleti okrog gradbenega dovoljenja, porušitev dveh zgradb, vse to je imelo za posledico vse večjo zakasnitev pri gradnji.

Gradisovi delavci so sicer že iskopali preko tisoč kubičnih metrov zemlje za temelje, sedaj pa vlada v jami nekako zatišje. Toda že te dni bodo ponovno zabrnili stroji in pričeli bodo z betonerskimi deli, ker v kratkem pričakujejo gradbeno dovoljenje za nadaljevanje gradnje.

...

Začetek obratovanja nove avtobusne postaje v Mariboru smo že nič kolikokrat napovedovali. Zato si tokrat ne upamo več prognozirati. Že gradisovci so imeli probleme z zapoznelimi projekti, pri obrtniških delih pa je to še huje.

V času, ko to poročamo, naj bi izvršili tehnični prevzem avtobusne postaje. Gradbeniki sedaj pospešeno gradijo podhod pri izstopu, kateri je pogoj za obratovanje postaje.

Štrof

Jesenski mednarodni zagrebški velesejem

Zanimanje narašča

Največja sejemska prireditev pri nas, jesenski zagrebški velesejem, tokrat ponovno posveča veliko pozornosti tako domačim, kot tujim poslovnem. Kot kaže, je nekajletna stagnacija mimo, tako da bo letošnja prireditev precej boljša od lanske. To kažejo tudi aktivnosti, ki so jih pripravili tako za razstavljalce, poslovneže, kot tudi obiskovalce. O podrobnostih iz velesejma v prihodnji številki.

V tej pa le še to, da se bo Gradis ponovno predstavil z bogatim programom proizvodov iz kovinskih obratov (računalniško vođena betonarna, veliki finiřer, reciklirka, brizgalka), predstavljena bo tehnologija zabijanja in meritev za PAB kole, kjer bo demonstracija nove male zabijalne naprave.

Ob ostalem standardnem programu, ki bo predstavljen na kasetah, bosta poživitev tudi dva poslovna dneva, ki bosta namenjena izključno strokovnemu seznanjanju o naših proizvodih in storitvah.

Matija Krnc

Gradnja zavoda za prizadete otroke dobro napreduje.

Zavod za prizadete otroke bo gradbeno kmalu gotov

Dornava pri Ptuj

Največji objekt, ki ga letos gradijo delavci tozda GE Gradnje Ptuj, je novi zavod za varstvo in delovno usposabljanje duševno prizadetih otrok in mladine dr. Marjana Borštnerja v Dornavi.

Ker je Dornavski grad, v katerem ima sedaj zavod svoje prostore, neprimeren za normalno bivanje in delovno usposabljanje duševno prizadetih otrok, so se odločili, da je treba zgraditi nove prostore. Gradnja je bila, v močni konkurenci, zaupana našemu tozdu GE Gradnje.

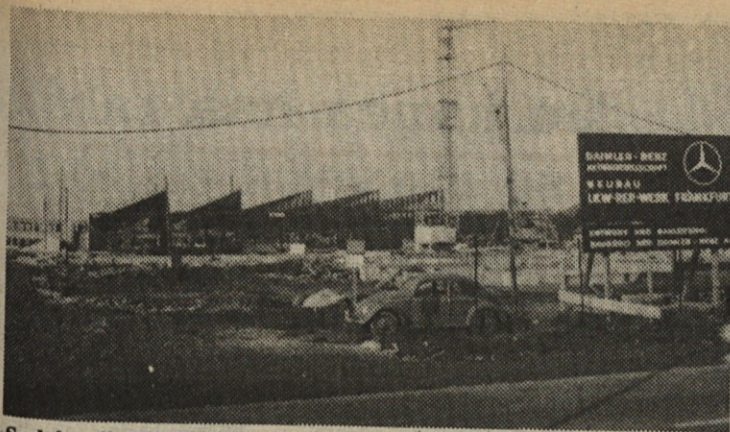
Kompleks treh novih objektov zavoda je lociran nedaleč od Dornavskega gradu. Razdeljen je na centralno stavbo, tako imenovani mali dom A in mali dom B.

Centralna stavba je po kvadraturi najmanjša. Ima klet, pritličje in mansardo. V njej bodo učilnice in kabineti, delavnice, telovadnica, bazen in prostor za fizioterapijo, zdravniška ordinacija in upravni prostori zavoda. Skupna površina tega objekta je nekaj manj kot 1500 kvadratnih metrov.

V malem domu A bo prostor za pokretne, duševno prizadete otroke. V treh nadstropjih bodo spalnice z eno, dvema ali tremi posteljami, kopalnice s sanitarijami, delilna kuhinja z jedilnico in dnevno sobo. Podstrešje je grajeno tako, da ga bo pozneje možno z majhnimi stroški, predelati v kvalitetno mansardo. Površina tega objekta je 1800 kvadratnih metrov.

Mali dom B je namenjen nepokretnim, duševno prizadetim otrokom. V kleti bodo servisne delavnice zavoda (pralnica, šivalnica z likalnico, centralna kuhinja za pripravo hrane, zaklonišče itd.), pritličje in mansarda bosta v celoti namenjena bivanju in usposabljanju otrok, na podstrešju pa bo strojnica prezračevalnih naprav in dvigala.

C. P.

Sodelovali smo tudi pri gradnji hal za Mercedes Benz.

Delovno enoto v Frankfurtu je leta 1964, takoj po njeni ustanovitvi, obiskal tudi glavni direktor Gradisa inž. Hugo Keržan.

25-letnica Gradisove delovne enote v ZR Nemčiji

V Frankfurtu smo trdno zasidrani iz z nami so zadovoljni

V prejšnji številki Gradisovega vestnika smo bralce spomnili na jubilej naše delovne enote v Frankfurtu, saj so prvi gradisovci odšli na delo v ZR Nemčijo v začetku julija 1964. leta. Delali so na treh objektih: na Univerzitetni kliniki v Frankfurtu, na pedagoški šoli v Giessenu in na gradbišču upravnega poslopja v Freiburgu. Dela po tej prvi pogodbi so bila vredna 800.000 mark, opravili pa smo jih kot podizvajalci nemške firme Philipp Holzmann.

O prvem Gradisovem nastopu v tujini je takratni glavni direktor **Hugo Keržan** za Gradisov vestnik (november 1964) povedal tudi tole: »Brez pretiravanja in samohvale lahko povem, da se je naša ekipa v tujini uveljavila, da dela dobro in da so z nami zadovoljni. Zlasti je važno to, da smo tam precej dobro organizirani, da imamo svoje tehnično vodstvo.

Seveda pa te akcije koristijo tudi delavcem, ker spoznavajo nove sisteme dela, sodobna orodja, spoznavajo tudi to, da so akordi v tujini dosti bolj precizni kot pri nas, spoznavajo pa tudi precej ostre zahteve investitorja. Skratka, prepričan sem, da smo v Nemčiji že precej trdno zasidrani in da nam ni treba biti

v skrbeh za prihodnost. Menim, da ni ovir za naše nadaljne uveljavljanje v tujini, saj imamo od tega koristi mi, kot tudi podjetje Philipp Holzmann.«

V letih 1966 in 1967 so gradisovci še vedno gradili univerzitetno kliniko v Frankfurtu, prevzeli so vsa tesarska dela na veliki industrijski hali za znano nemško kemično firmo Höchst (tloris hale je znašal 250 x 200 metrov), v Bad Homburgu pri Frankfurtu so gradili troetažno upravno zgradbo, četrto gradbišče pa je bilo v Goldsteinu, kjer so sodelovali pri gradnji stanovanjske stolpnice – prevzeli so izdelavo opažev in temeljev. V tem času je bilo v ZR Nemčiji 250 naših delavcev.

»Ob koncu oktobra leta 1968 je odšla prva skupina naših delavcev v **Francijo**, kjer smo prevzeli gradnjo stanovanjskih objektov v St. Louisu – Bourgfeldnu. To je prijeten manjši kraj tik ob švicarski meji pri Baslu.

Za enkrat imamo v pogodbi predvideno gradnjo štirih večetažnih stanovanjskih objektov. Rok gradnje je 14 mesecev, z zimsko prekinitvijo. Pozneje se bodo naše naloge razširile, ker je predviden še velik trgovski center, garaže itd.

Način, kako smo prevzeli te objekte, je precej enak načinu, ki ga uporabljamo v **Avstriji**. Ker Gradis zaenkrat ni registriran kot gradbeno podjetje v Franciji, smo prevzeli dela kot subakordanti.

Tam, kjer je sedaj gradbišče, je imelo lokalno jahalno društvo svoje konjušnice. V enem izmed teh objektov so si naši delavci uredili stanovanja. Seveda je bilo treba prezidati vso notranjost objekta, znižati stropove, urediti instalacije itd.»

Tudi ta odlomek smo povzeli iz prispevka o Gradisovem nastopu v tujini, ki je bil objavljen v novembrski številki Gradisovega vestnika leta 1968.

Do leta 1970 je Gradis v ZR Nemčiji sodeloval pri gradnji 54 različnih objektov, skupna vrednost opravljenih del v nekaj zadnjih letih je znašala 16,6 milijona mark. Šef enote je bil v tistem času **Franz Juvanc**. Leta 1970 je v Nemčiji delalo 380 naših delavcev.

Največji objekt je bila že prej omenjena univerzitetna klinika in Höchstova hala. Leta 1970 so gradili stanovanjski blok v Keltheimu, stanovanjsko sososko Nordweststadt City in nebotičnik Honninger v Frankfurtu. Gradisovci so sodelovali tudi pri gradnji šestih stanovanjskih stolpnice v Lüemesu, mostu Opel kreuz, delavnic Mercedes Benz, poslovne stavbe v Pfungstadtu, gradili so tudi v Heppenheimu in še kje drugje.

Po letu 1970 je Gradis predvsem zaradi konjunktura na domačem tržišču, pa tudi zaradi ukrepov nemške vlade, s katerim je omejila zaposlovanje tujih delavcev, počasi zmanjševal število zaposlenih v delovni enoti

Frankfurt, tako da je bilo leta 1976 v Nemčiji zaposlenih le 127 delavcev, vodja enote pa je bil **Jože Gašperšič**.

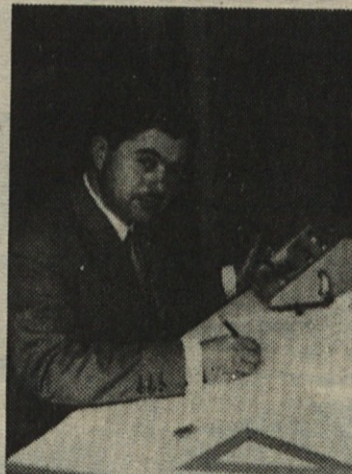
V tem obdobju je bila ena izmed največjih gradenj pri kateri so sodelovali tudi delavci Gradisa – Senkenberg hotel s poslovnim delom, zgrajen nasproti frankfurtskega razstavišča. Gre za 50-nadstropno stavbo visoko 165 metrov, ki je bila v tistem času najvišja stavba v srednji Evropi.

Drugo večjo gradbišče je bila zgradba Deutsche bank v Frankfurtu. Arhitektonsko izredno zanimiva, gradbeno pa zelo zahtevna je bila šola v Frankfurtu.

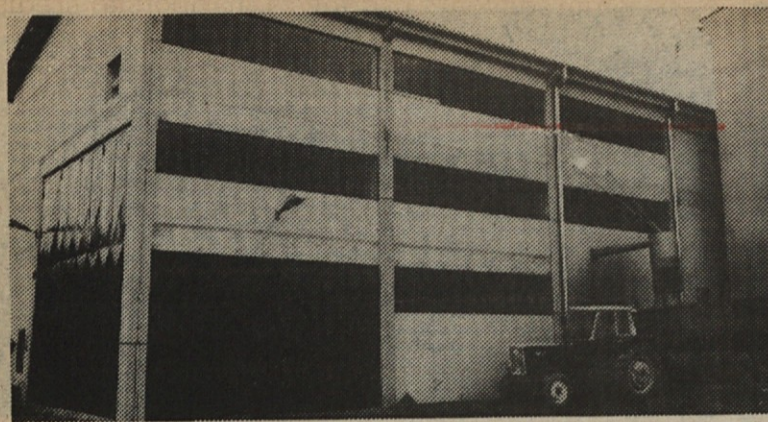
Naštetimo še nekaj objektov, ki jih je Gradis gradil do leta 1978, to so: šola in naselje vrstnih hiš v Wiesbadnu, stanovanjske hiše in stolpnice v različnih predelih Frankfurta, univerzitetno mesto v Darmstadtu, šola za medicinske sestre Heiligergeist, industrijske hale v Mannheimu, lotili so se tudi nekaj prometnih objektov, gradili poslovno nakupovalni center na Ludwig Landsmann Strasse, skupina delavcev pa je bila že nekaj let stalno zaposlena v tovarni betonskih elementov itd.

Z večjimi in manjšimi nihanji se je Gradis kljub vsemu uspel obdržati v ZR Nemčiji že polnih 25 let in je ena izmed redkih, če že ne edina jugoslovanska gradbeno delovna organizacija, ki ji je to uspelo. Sedaj dela v delovni enoti Frankfurt 209 delavcev, direktor enote pa je **Andrej Lapajne**.

V naslednji številki bomo predstavili DE Frankfurt takšno kot je danes.

Delovodja **Albert Špindler** v Gradisovi pisarni.

Nova hala za Kmetijski kombinat v Vidmu pri Ptujju je bila zgrajena v rekordnem času. Z deli so pričeli konec maja, hala pa je bila gotova 15. avgusta. Mudilo se je zato, da so v njej lahko že letos obirali hmelj in ga tudi sušili.

GE Gradnje Ptuj

Do konca leta rabijo še en večji objekt

Gradisov ptujski tozd GE Gradnje ne posluje v letošnjem letu najbolj uspešno. Poletje so zaključili s pozitivno nulo, med letom so imeli tudi nekaj likvidnostnih težav. V zadnjih dveh mesecih se je angažiranost strokovnjakov izboljšala, vendar rabijo za uspešen zaključek letošnjega poslovnega leta še en večji objekt.

To so bile osnovne značilnosti poslovanja Gradnje v letošnjem letu, ki nam jih je v pogovoru našel direktor tozda **Ljubo Cimerman**. Prevzeli so vsa dela, ki jih je bilo možno pridobiti, tudi manjša, je še dodal, vendar so investitorji brez denarja, tako da so na Ptujju vse večje naložbe prestavili na spomlad prihodnje leto.

Največji objekt, ki ga Ptujčani sedaj gradijo je Zavod za varstvo in delovno usposabljanje duševno prizadetih otrok in mladine dr. Marjana Borštnerja v Dornavi pri Ptujju. Dva objekta sta že v zaključni fazi gradnje tretji pa je gradbeno narejen do polovice. O tem objektu pišemo v posebnem prispevku.

V poletnih mesecih so prevzeli nekaj manjših del, za katera pa so bili roki izredno kratki, tako da je bilo treba na nekaterih delati tudi v podaljšanem času. Tako so v rekordnem času zgradili novo obilnico in sušilnico hmelja v Vidmu pri Ptujju, prizidek k hali v Gorisnici, opravili so nekaj manjših adaptacij po šolah itd. Junija so končali z delom na čistilni napravi v Ptujju, julija pa so predali stanovanjski blok C3 v Rabeljčji vasi.

Pred kratkim so podpisali pogodbo za gradnjo stanovanjskega bloka C 1 v isti soseski, vendar le za dve lameli, ker investitor, Samoupravna stanovanjska skupnost Ptuj, nima dovolj sredstev. Začeli so že z izkopom gradbene jame in pripravo temeljev, ob tem pa upajo, da bodo v kratkem lahko podpisali pogodbo tudi za tretjo lamelo.

Od večjih gradbišč je edino še gradbišče Certusovih servisnih delavnic (montažno halo GH-7 je postavil tozd GE Maribor), vsa ostala pa so manjša. Še vedno delajo na Ptujskem gradu in gradu Borl, v Ptujju so obnovili nekaj starih fasad in Emonino trgovino v središču Ptujja.

Mizarski obrat je tudi dobro seden. Končali so z delom za slavenje Rotturna, za šolo, jo je v Domžalah gradil Gradnja Kamnik, so delali okna in vrata, manjše delo pa so imeli tudi v Koprniku. Sodelujejo tudi pri gradnji tozdrovih objektov in še za zunanje investitorje v Mariboru, Ljubljani, Ljutomeru, Ravnah in še kjoli.

Do konca leta morajo v tozdro pridobiti še en objekt, tako da imajo ta 247-članski kolektiv, leto za leto, če dela pa vendarle ne bi bilo, so se odločili, da bodo začeli graditi garaže za trg, ki je predhodno opravljena anketa pokazala, da je med stanovalci Rabeljčji vasi za garaže kar prevelik interes.

Normalno je, da v Gradnji razmišljajo tudi o tem kaj jih čaka v prihodnjem letu. Zavedajo se tega, da ne bo lahko. Naložbe bodo veliko, konkurenca pa je že danes izredno močna. Upajo, da bodo ponovno delali v ptujjski Ptujski, da bodo nadaljevali z gradnjo stanovanj, vključili se bodo v gradnjo nadomestnih objektov, se bodo gradili v Halozah po tožnji ujmi, ena večjih naložb bo gradnja za ptujsko bolnico, bodo delo seveda dobili.

Ljubo Cimerman je spregovoril tudi o reorganizacijskih procesih v Gradisu. Ptujčani so od vsega leta začeli zagovarjati varianto, ki bi predvidevala enovito podjetje. Prepričani so, da bodo s tem odpravljene slabosti, katerim so bili izpostavljeni v zadnjem času.

Najbolj pomembno je, po njegovem mnenju, da bo lažje prirediti delo v primeru, ko bodo ustavili, tako v pogovorih z investitorji, kot tudi proti konkurenci, kot podjetje Gradis, ne pa tozdro GE Gradnje, drugo podjetje pa vidijo v združitvi finančnih funkcij in kapitala.

Od 26. do 28. septembra v Mariboru

Posvetovanje o sanacijah

V Mariboru vsaka tri leta prirejajo jugoslovansko posvetovanje o sanaciji zgradb in okolja. Letošnje bo že 3. po vrsti. V nizu referatov iz domovine in tujine bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz Gradisa. Posvetovanje bo potekalo v času od 26. do 28. septembra.

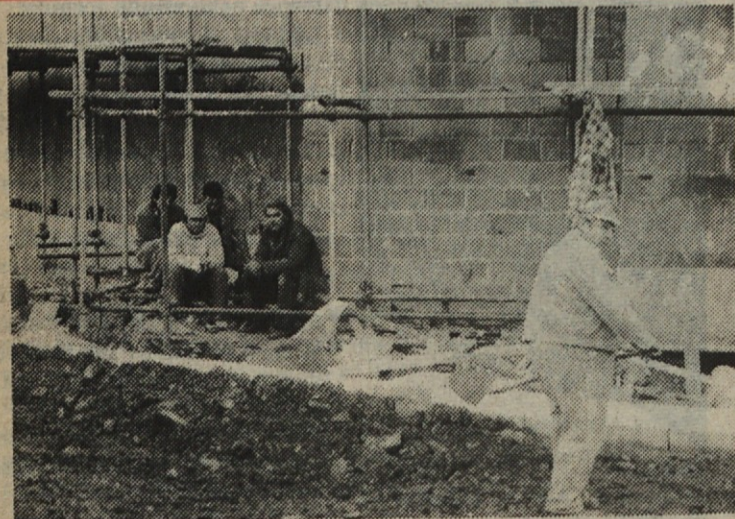
Na letošnjem posvetovanju bodo, tako kot na dosedanjih, predstavili dosežke našega gradbeništva s področja sanacij zgradb in okolja upoštevaje teoretična in eksperimentalna raziskovanja, nova spoznanja s področja projektiranja in samega izvajanja sanacij.

Posvetovanje bo potekalo v petih skupinah oziroma sekcijah. Prva sekcija bo obdelala smeri nadaljnjega razvoja sanacij in znanstveno-raziskovalno delo na tem področju, druga bo nekaj več spregovorila o urbanističnih, arhitektonskih, ekoloških, socioloških in konzervatorskih aspektih sanacije, tretja se bo opredelila do ekonomskih, organizatorskih in zakonodajno-regulativnih aspektov sanacij, četrta sekcija bo obdelala tehnično-tehnološke sanacije, peta pa sanacije okolja.

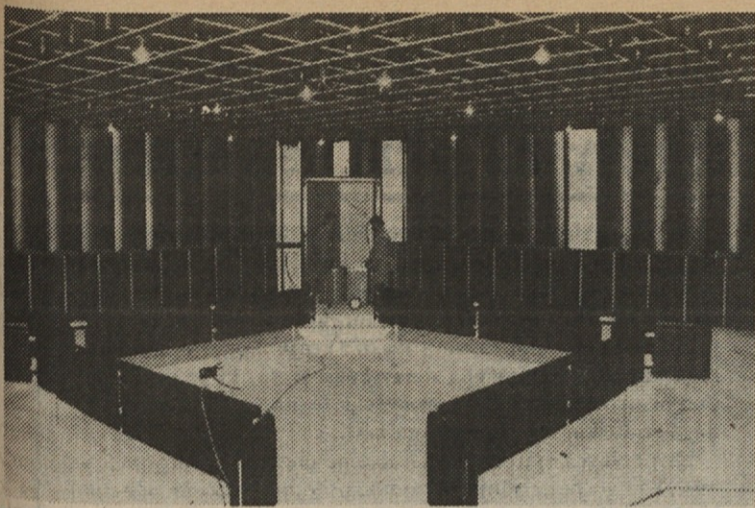
Posvetovanja se bo udeležilo več kot 50 domačih in tujih strokovnjakov. Prišli bodo iz Avstrije, Madžarske, Italije in Zvezne republike Nemčije. Izmed Gradisovih strokovnjakov bosta na posvetovanju z referati sodelovala **prof. Vukašin Ačanski** in **Marjan Pipenbacher**, dipl. gr. inž., oba iz mariborskega Biroja za projektiranje.

C. P.

Foto karikatura

(Ne)solidarnost na delu ...

Mali oder je pomembna pridobitev za mariborske gledališnike. Nahaja se šest metrov pod zemljo, sprejel pa bo lahko 120 gledalcev.

Kaj je novega pri gradnji SNG v Mariboru

Mali oder je že nared

Pred dnevi so delavci mariborske Gradbene enote Gradisa, ki že več let obnavljajo in gradijo novo gledališče v Mariboru, dokončali tudi gradnjo novega malega odra. Konec avgusta so uspešno opravili tehnični pregled, mali oder pa bo velika pridobitev za mesto ob Dravi.

Kvadratasti mali oder je zasnovan tako, da bo na njegovi površini 141 kvadratnih metrov, možno igrati sredi dvorane ali pa na prostoru, kjer običajno sedijo gledalci. Prostora bo za 120 gledalcev, vhod pa bo možen po stopnicah s Slomškovega trga skozi sedanji glavni vhod in skozi manjši vhod tik ob bodoči gledališki kavarni.

Ob malem odru je tudi obrat družbene prehrane. Ta čaka samo še na opremo. Tonski studio ob dvorani je že gotov, v kratkem pa bodo začeli nameščati svetila,

akustične naprave in drugo opremo, ki je potrebna za redno delo malega odra. Poskrbeli so tudi za klimatske naprave, saj je mali oder šest metrov pod zemljo.

Malega odra so veseli tako igralci kot mariborska publika, saj so gledališniki, potem ko so zaradi obnove porušili mali oder v stari stavbi, gostovali po različnih dvoranh v Mariboru, ki največkrat niso bile primerne za gledališke izvedbe.

Če ne prej, bodo prve predstave oktobra, v času letošnjega Boršnikovega srečanja.

Franjo Štromajer

Razstava ureditvenih načrtov za mariborsko središče

Gradis sledi načrtom

Nikoli poprej se v Mariboru ni toliko govorilo (in tudi storilo) o načrtih prenove nekaterih zanemarnjenih predelov mesta. Sedaj pa je skupina mariborskih urbanistov in arhitektov pripravila predloge za načrtovano gradnjo mestnega središča ter nadaljevanje obnove desnega brega Drave.

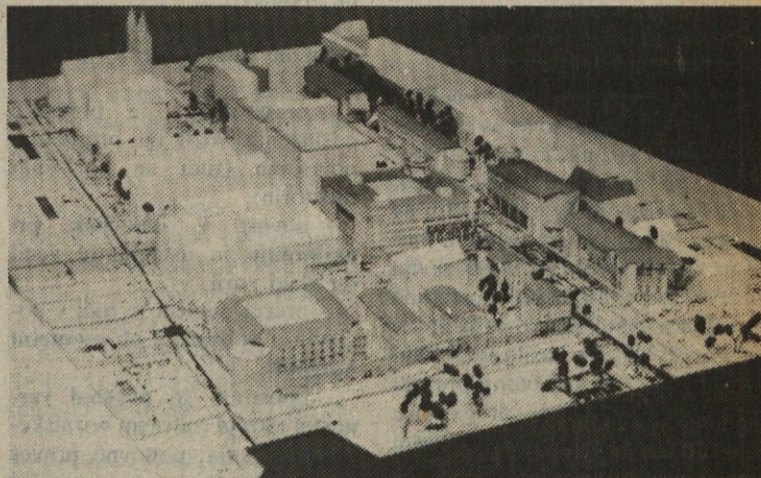
Ob hotelu Holiday Inn naj bi zrasla Mariborska pasaža, obnove pa bi bilo deležno tudi območje ob Titovi cesti. Načrte za ureditev Taborskega nabrežja sta izdelala arhitekta Igor Recer in Ivo Žnidaršič s svojimi sodelavci. Vse skupaj so postavili na ogled v razstavišče Rotovž, kjer si Mariborčani lahko vse predloge ogledajo.

Na ogled je tudi bodoča ureditev mestnega središča in starega dela mesta na desnem bregu Drave. Osnutek sanacije je usmerjen tudi k reki. Tako je predvidena pod obstoječim mostom brv, ki bi

povezovala oba bregova. Za razstavljene projekte in markete je med Mariborčani veliko animanja. Knjiga vtisov v katero obiskovalci vpisujejo svoja mnenja, bo s pridom koristila načrtovalcem.

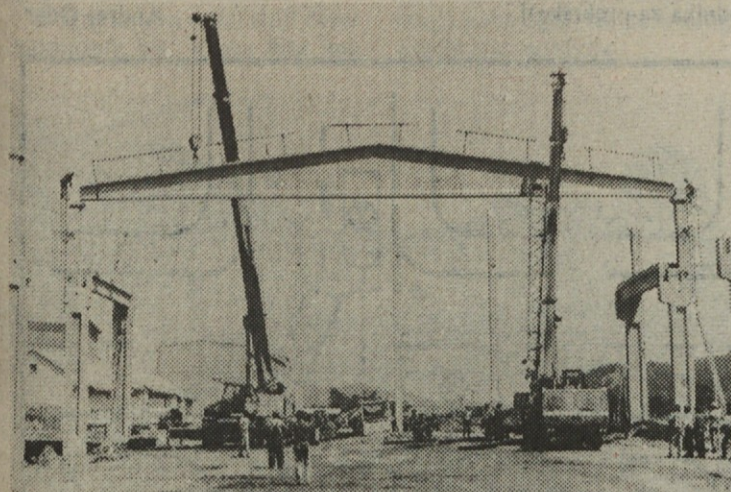
Prihodnje leto se izteče desetletni družbeni dogovor o prenovi levega brega Drave. Če bodo Mariborčani podpisali novega, se bo lahko našel denar tudi za temeljito obnovo desnega nabrežja. Če bo vse tako kot predvidevajo v Mariboru, bo dela za gradbenike dovolj. Pri Gradisu sledijo tudi tem načrtom.

Franjo Štromajer

Maketa prikazuje bodočo ureditev mestnega središča Maribora. Če bo denarja dovolj, bo tudi dela za gradbenike dovolj.

V Rušah

Montaža nosilcev za novo tovarno predlegur v Rušah. Hala bo imela površino 9000 kvadratnih metrov.

Tovarna predlegur kmalu pod streho

O pričetku gradnje nove tovarne predlegur v Rušah, v vrednosti 59 milijard dinarjev, smo v našem glasilu že poročali. Sedaj pa lahko že zapišemo, da dela na 120-metrski proizvodni dvorani dobro potekajo.

V to dvorano bodo preselili stare indukcijske peči, postavili pa bodo tudi tri sodobnejše, nove. Ko bodo delavci mariborske Gradbene enote, ki izvajajo gradbena dela na tem objektu, končali z gradnjo, bodo pričeli postavljati drugi del proizvodne hale, ki bo dolga 130 metrov. Montažna hala bo imela 900 kvadratnih metrov površine.

V teh prostorih bodo pozneje namestili naprave za celotno finalizacijo predlegur. Na kraju pride na vrsto še aneks v katerem bodo nameščeni raziskovalno-razvojni laboratoriji in pisarne ter nekaj manjših skladišč.

Franjo Štromajer

Vozniki pozor!

Novo desno pravilo

V mesecu oktobru lanskega leta je stopil v veljavo novi, dopolnjeni Zakon o temeljnih varnostnih cestnega prometa - ZTVCP - (Ur. list SFRJ št. 50/88 z dne 12/8-1988) in verjetno je med nami še precej voznikov, ki ga niso prijeli v roke ter se seznanili z novostmi, ki jih prinaša.

V tem sestavku bi želeli opozoriti predvsem tiste voznike, teh je večina, ki so vozniki izpit opravljali pred uveljavitvijo novega zakona na novost, ki velja na križišču enakovrednih cest (kjer na križišču ni prometnih znakov, ki označujejo prednost) t.j. pri vožnji na križišču po takojmenovanem »desnem pravilu«.

Za lažjo ponazoritev si pomagajmo s prikazanimi skicama. Po določilih starega zakona so vozila (v primeru, kot je prikazan na prvi skici), prevozila križišče v označenem zaporedju (1., 2. in nato 3), neglede na smer vožnje vozil.

Prav tako ima tudi po določilih veljavnega novega zakona, prednost voznik, ki na svoji desni nima nobenega vozila, **razen, če le ta zavija levo** (situacija na drugi skici). V tem primeru mora voznik vozila št. 1 (ki zavija levo) zapeljati samo do sredine križišča, nato (za vozilom št. 1) prevozi križišče vozilo št. 2, nato vozilo št. 3 in kot zadnji prevozi križišče vozilo št. 1 - druga skica - (čeprav voznik na svoji desni ni imel nobenega vozila). V primeru, da bi voznik vozila št. 1 vozil naravnost ali zavijal desno, pa bi vozila prav tako prevozila križišče v zaporedju 1., 2. in 3.!

Tako v praksi, ZTVCP pa dobesedno pravi (2. odstavek 50. člena): »Voznik, ki zavija na križišču z vozilom na levo, mora pustiti mimo vozilo, ki prihaja iz nasprotnne smeri in na križišču ne spreminja svoje smeri ali zavija na desno, razen če ni s prometnim znakom drugače določeno.«

In kaj če se na križišču enakovrednih cest pojavijo vozila iz vseh štirih smeri hkrati? Potem velja: po medsebojnem sporazumu prevozi križišče eden od vozil prvi, za ostale pa potem velja »desno pravilo«.

Ne pozabite: vozila s spremstvom in vozila s prednostjo imajo na takšnih križiščih prednost pred vsemi drugimi vozili.

In če smo v naslovu omenili, da je »desno pravilo« usklajeno z evropskimi pravili (v drugih evropskih državah je opisani -

za nas novi - princip desnega pravila v veljavi že vseskozi) potem povejmo še to, da se je zakonodajalec za takšno spremembo odločil predvsem zaradi ne-discipline voznikov in neupoštevanja prednosti vozil, ki prihajajo z desne strani!

Opozorimo še na nekaj novosti, ki naj si jih vozniki preberejo v novem ZTVCP:

- uvedenih je nekaj **novih izrazov**,

- voznik je z vozišča **dolžan odstraniti ovire**, na katere je naletel (ali o tem obvestiti pristojne organe),

- posebna pozornost je namenjena **varstvu otrok v prometu**,

- prepovedano je puščanje odsluženih vozil na prometnih površinah (tudi na parkirnih prostorih),

- **novost v določbah pri parkiranju** in ustavljanju vozil ter vleki vozil,

- precej novosti je tudi v poglavju o **dolžnostih ob prometni nezgodi**,

- poostreni so **posebni varnostni ukrepi** (odvzem voznškega dovoljenja, ponovno preverjanje znanja, ponovni zdravniški pregled idr.)

- dolžnosti OZD, ...

Poleg tega so se zvišale tudi kazni za storjene prekrške v cestnem prometu, vendar pa jih je, od uveljavitve novega zakona, inflacija že dodobra oklestila, za nekatere prekrške pa je

Kako je odpovedala solidarnost v GE Maribor

Sita vrana lačni ne verjame

Ne bi na široko opisovali posledic ujme, ki je zajela tudi severovzhodni del Slovenije, ker je bilo o tem v sredstvih javnega obveščanja dovolj napisanega. Rad bi potrkal samo na zavest tistih v tozdu GE Maribor, ki so si vzeli preveč časa (tudi med delovnim časom), da so s svojimi pripombami dosegli razveljavitev sklepa delavskega sveta, ki je predvidel pomoč prizadetim delavcem našega tozda v obliki enodnevnega zaslužka. Pa pojdimo po vrsti.

Dva delavca mariborske Gradbene enote sta zaprosila komisijo za gospodarjenje za pomoč pri odpravi posledic neurja. Komisija je na podlagi strokovnega ogleda obeh primerov, priporočala delavskemu svetu tozda, da pomaga v danih možnostih. Člani DS so predlog sprejeli.

Zmotno pa je misliti, da je pri tem tudi ostalo. Brž so se našli nekateri, ki tokrat niso bili prizadeti, morda bodo pa že jutri, in začeli o tem na veliko razpravljati. Izgleda, da nevoščljivost ne pozna meja. Zaradi tega bi morali po njihovem mnenju sklicati zbere delovnih ljudi na vseh gradbiščih zaradi česar bi izgubili tudi po dve uri. Če pomnožimo to s številom gradbišč, dobimo že skoraj polovico vsote denarja, ki bi ga naj namenili za odpravo posledic ujme. Delavskemu svetu ne preostane nič drugega, kot, da na naslednji seji razveljavi sklep o solidarnostni pomoči svojim delavcem, ki jih je, ali pa jih še bo - tudi tem je bil denar namenjen - prizadela kakšna elementarna nesreča.

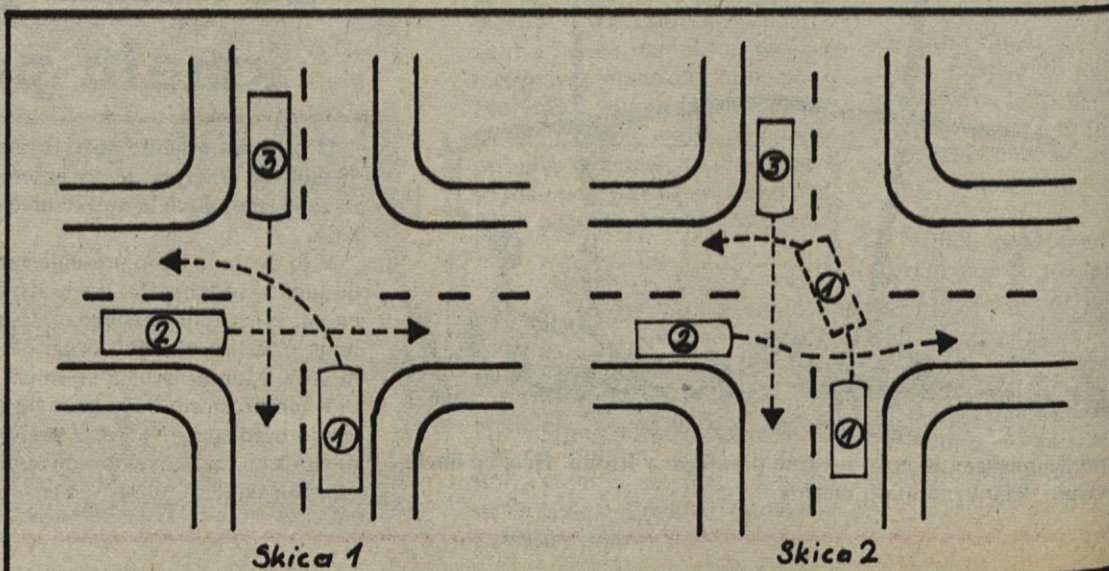
Tokrat se je pokazalo, da pregovor SITA VRANA LAČNI NE VERJAME, še vedno drži. Ostane nam torej grenak priokus - predvsem tistim, ki so bili tokrat proti tovariški solidarni pomoči svojim sodelavcem. Toda bog ne daj, tega jim ne privoščimo, da bi ti isti, ki se jim ni zdelo vredno nekaj piškavih dinarjev nameniti za pomoč sotovarišem, morda že jutri občutili na svoji koži posledice kakršnekoli elementarne ali druge nezgode.

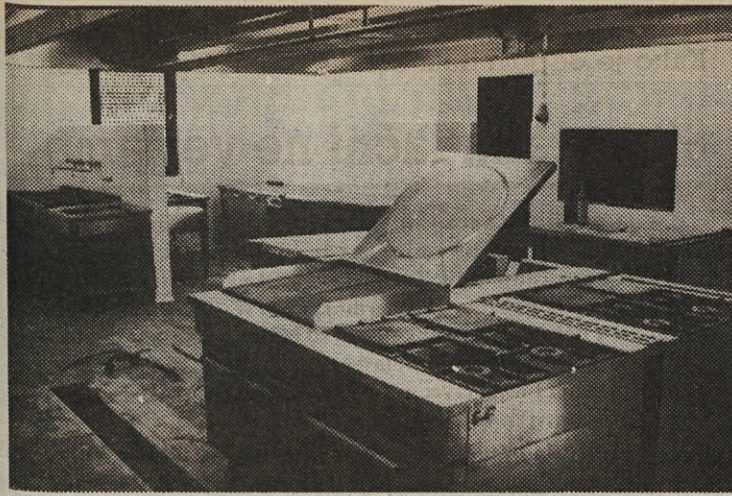
Franjo Štromajer

predvidena obligatorna zaporna kazen (drugega ukrepa ni moč izreči) v trajanju od 15 do 60 dni (npr. če je voznik zaloten na vožnji pod vplivom alkohola in se ugotovi, da je bil za isti prekršek, v zadnjih dveh letih, že kaznovan s pravnomočno odločbo sodnika za prekrške)!

Ob koncu pa še to: v teh prvih septembrskih dneh je na cesti mnogo naših otrok, od katerih so nekateri prvič na poti v šolo, drugi pa še vedno počitniško razigrani, zato bodimo do njih v prometu še posebej pozorni!

Andrej Odar

Že ta mesec naj bi začela obratovati kuhinja v novem naselju Nizkih gradenj v Mariboru.

V lično urejeni jedilnici bodo delavcem postregli z zajtrkom, malico in kosilom.

Boljši bivalni pogoji v Kratki ulici

Novo stanovanjsko naselje Nizkih gradenj

Z dograditvijo naselja montažnih hiš v Kratki ulici (uradni naslov je Pobrežka ulica 38), z ureditvijo kuhinje in jedilnice in z izgradnjo predvidenih športno-rekreacijskih objektov bodo delavci tozda GE Nizke gradnje imeli v Mariboru podoben standard, kot ga imajo delavci drugih Gradisovih tozdov, ki v glavnem stanujejo v delavskih domovih.

Več faktorjev je vplivalo na gradnjo novega naselja. S priključitvijo Nigradovega tozda Nizke gradnje k Gradisu, je Gradis postal lastnik zemljišča v Kratki ulici, kjer je že takrat stalo nekaj starih Nigradovih hiš. V tozdu Nizke gradnje so se odločili za gradnjo na tej lokaciji, toliko bolj, ker je bila ena izmed zahtev delavcev ob lanskoletnem februarškem štrajku, ureditev bivalnih pogojev, o družbenem standardu nizkogradnjagov pa je pred letom dni razpravljala tudi komisija za življenjske in delovne pogoje delavcev v Gradisu, ki so je ponovno ustanovili pri konferenci sindikata Gradisa.

V Kratki ulici sedaj stoji deset montažnih hiš. Vsaka hiša ima

dva vhoda za katerim so štiri dvo ali tro posteljne sobe v katerih je prostora za devet delavcev, ki uporabljajo eno kopalnico, umivalnico in stranišče in imajo skupno dnevno sobo. Vsaka hišica, v kateri je povprečno po 18 delavcev, ima lastno plinsko etažno kurjavo.

Poleg 180 ležišč v novih hišah, imajo na lokaciji v Kratki ulici še 50 postelj v starih hišah, ki pa jih bodo tudi obnovili, tako da bodo tudi v njih pogoji bivanja boljši. Okrog 40 delavcev še vedno spi v naselju na Pobrežju, 41 postelj pa imajo v domu v Železniški ulici 10, ki je bil pred priključitvijo Nigradova last, v njem pa imajo sobe tudi nekatera druga mariborska podjetja.

V naselju je tudi nova kuhinja z jedilnico, ki naj bi začela obratovati že ta mesec. V lastni kuhinji bodo pripravljali zajtrk, malico in kosilo za vsa mariborska gradbišča in obrate. Zato bo prenehala z delom kuhinja na Pobrežju, ki bo preurejena v razdeljevalnico hrane.

Upravnik naselja v Kratki ulici je **Slavko Ritonja**, ki z velikim veseljem pripoveduje o naselju in o načrtih za v prihodnje. Želi si, da bi kuhinja čimprej začela obratovati, da bi okolico hiše še dodatno ozaljšala z cvetjem in

okrasnim grmovjem, da bi zgradili športno igrišče in še in še, a kaj, ko za vse načrte verjetno ne bo denarja.

Kljub vsemu se vsi trudijo, da bi delavci v naselju čim bolj udobno bivali. Za čistočo v hišah in okrog njih skrbijo čistilke. S stanovalci nima skoraj nobenih težav.

Kot pravi Slavko Ritonja, bodo z dograditvijo tega naselja v Nizkih gradnjah zadostili potrebam družbenega standarda za naslednjih 15 let.

C. P.

Abrahami

Septembra imamo v Gradisu devet Abrahamov, delavcev, ki so ali pa še bodo ta mesec napolnili 50 let. Ob življenjskem jubileju jim čestitamo, želimo vse najboljše, še na mnoga zdrava leta in prijetno praznovanje.

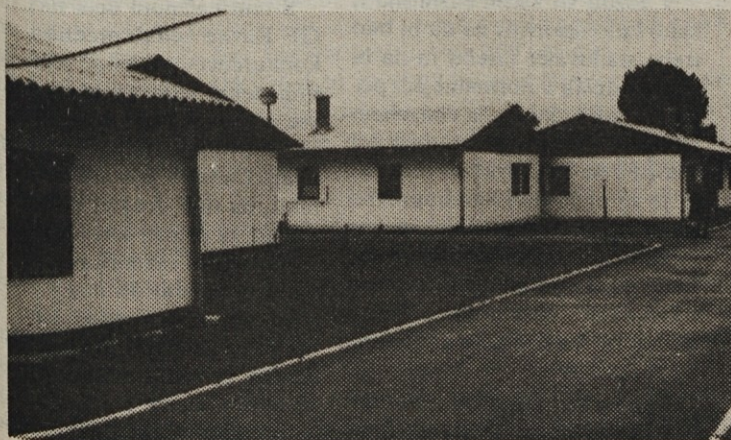
- **Majda Zupančič** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Milorad Čiča** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Marjeta Dajčman** - GE Maribor
- **Janez Vidic** - GE Jesenice
- **Abdulah Mujagić** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Ilija Mrdžen** - GE Nizke gradnje Maribor
- **Gojko Milanović** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Vukašin Simeunović** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Janez Šubelj** - Gradbena operativa Ljubljana

60-letniki

Šestdesetletniki so ta mesec samo trije. Tudi njim ob življenjskem jubileju voščimo vse najboljše, predvsem pa želimo obilo zdravja.

- **Slavko Bažec** - GE Koper
- **Josip Kaparič** - Gradbena operativa Ljubljana
- **Franc Hočevár** - GE Koper

M. F.

V montažnih hišah je prostora za 180 delavcev. Okolje bodo dodatno urediti, tako da bo bivanje v novem naselju še bolj prijetno.

Nove tendence gradbeništva (4)

Gradbena biologija v praksi

V okviru sestavkov o bioklimatiki smo v prejšnjih dveh sestavkih pisali o gradbeni biologiji. Opisali smo tudi razna sevanja, ki negativno ali pozitivno vplivajo na ljudi in načine, kako so te vplive ugotavljali nekoč in kako jih danes. Ugotovili smo že, da je naloga gradbene biologije zavarovati ljudi pred negativnimi vplivi okolja in omogočiti dostop pozitivnim vplivom.

Danes pa še nekaj splošnih napotkov za gradnjo, ki želi upoštevati napotke gradbene biologije. Pred pričetkom del preiščemo zemeljske in tehnične vplive na željeni lokaciji z radiestzijskimi in drugimi, tehničnimi instrumenti. Ponekod v svetu je iskanje »zdravega« terena z bajalico že povsem običajen postopek pred gradnjo, v zadnjem času pa se tega nekoč zelo upoštevanega postopka poslužujejo tudi že pri nas. Prav zaradi vpliva globalnih mrež, zemeljskega magnetizma (pa tudi zaradi osončenja) je najbolj primerna orientacija stavbe v smeri sever-jug.

Pri gradnji je prav tako pomembno izbrati »zdravo« gradbeno tehnologijo, kar pomeni, da bi morali graditi z zdravimi, to je naravnimi materiali. Zunanja opna, to je fasada hiše, naj ne bo hermetična, ampak naj diha. Zaradi temperaturnih razlik med zunanjim in notranjim zrakom ta predvsem pozimi spontano prehaja skozi zid in se pri tem filtrira. To je še posebej pomembno v krajih z zelo onesnaženim zrakom.

Razmišljanje o zdravi gradnji po načelih gradbene biologije je zaenkrat predvsem razmišljanje o tradicionalni gradnji, takšni, kot so jo poznali naši predniki. Pri tem pa se je potrebno zave-

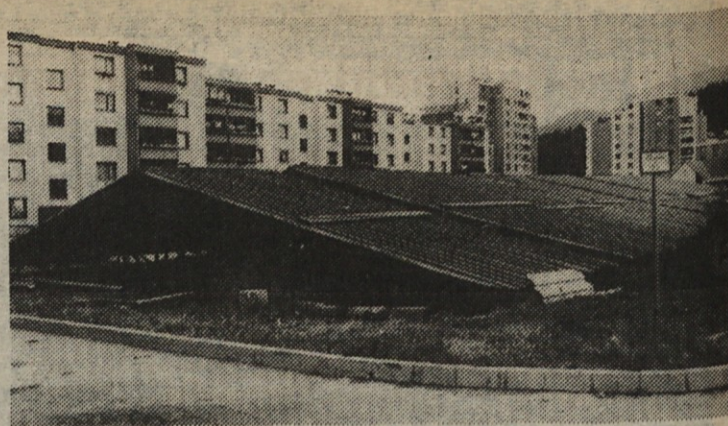
dati, da tudi oni niso vedno gradili biološko korektno. Zdravo hišo so lahko naredili predvsem takrat, ko so lahko povsem prosto izbirali mesto gradnje in orientacijo stavbe, imeli primeren gradbeni material in mojstre, ki so poskrbeli za dobro izvedbo. Že s samim nastankom naselbin in mest so se te možnosti bistveno skrečile.

Danes pa nas je razvoj pripeljal do stopnje, ko običajno ni mogoče izbirati lokacije in tudi ne nadstropja, v katerem bi radi prebivali. Še manj seveda lahko vplivamo na materiale iz katerih so narejeni stanovanjski bloki. Za korenite premike na tem področju bodo potrebni globalni premiki v miselnosti, kar pa se lahko dogaja le počasi.

Pri upoštevanju zahtev gradbene biologije je potrebno upoštevati, da so vsi vidiki, ki smo jih omenili, vzeti kot idealni. Ideali pa so lahko le cilj, ki se ga ne da doseči, zato lahko služijo le kot napotek pri doseganju čim bolj zdrave gradnje, ne pa kot absolutne zahteve. Striktno upoštevanje vseh zahtev bi lahko dovedlo tudi do že škodljivega strahu pred vsemi mogočimi vplivi okolja. Upoštevati je potrebno, da živimo v okolju in razmerah, ki jih je težko spreminjati.

Nadaljevanje prihodnjic.

M. M.

Prenosna montažna začasna streha je pripravljena za dvig na enega izmed stanovanjskih blokov v naselju Javornik v Ravnah na Koroškem.

Ravne strehe na Ravnah dobivajo naklone

Prenosna montažna streha

Večina stanovanjskih objektov v Ravnah na Koroškem je grajenih tako, da imajo ravne strehe, ki pa se na Koroškem niso obnesle, saj je, zaradi vremenskih razmer (dolge in hladne zime z veliko snega, nihanje temperatur in precej dežja), večina streh puščala in v stanovanja je stalno zamakalo. Zato je bila večina blokov potrebna sanacije in adaptacije. Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne je delo zaupala našem tozdu GE Ravne.

Stanovanjske bloke na Javorniku bodo nadgradili za eno nadstropje, pod klasičnimi dvokapnimi strehami pa bodo uredili tudi mansardna stanovanja. Na ta način bodo rešili dva problema – v vsakem bloku bodo pridobili še nekaj stanovanjskih enot in se rešili tudi nadležnega puščanja ravnih streh in zamakanja v zgodnja stanovanja.

Obnova strehe prvega stanovanjskega bloka je bila opravljena tako, da je bilo treba stanovalece zgornjega nadstropja izseliti, potem pa so se delavci tozda GE Ravne lotili dela. Druga nevšečnost je bila ta, da je bilo treba delati na odprtem prostoru, tako da je slabo vreme dostikrat onemogočalo normalno delo.

V tozdu so začeli razmišljati, kako delo opraviti, ne da bi bilo treba stanovalece izseliti in da bi delavci delali v normalnejših pogojih, tudi v slabem in deževnem vremenu. Med organizatorji del v tozdu, se je porodila ideja, ki jo je sprejela tudi Samoupravna stanovanjska skupnost Ravne in jo delno sofinancirala, da bi naredili prenosno montažno streho s katero bi v času gradnje začasno pokrili blok in delo kar najhitreje opravili.

S pomočjo prenosne montažne začasne strehe so stanovanja v času nadgradnje in postavitve strehe v celoti zavarovana pred dežjem, stanovalece ni treba za-

• Prenosno montažno streho so skonstruirali Janez Mačič, Andrej Horjak in Zvone Božič, naredili pa so jo v tozdovih delavnicah.

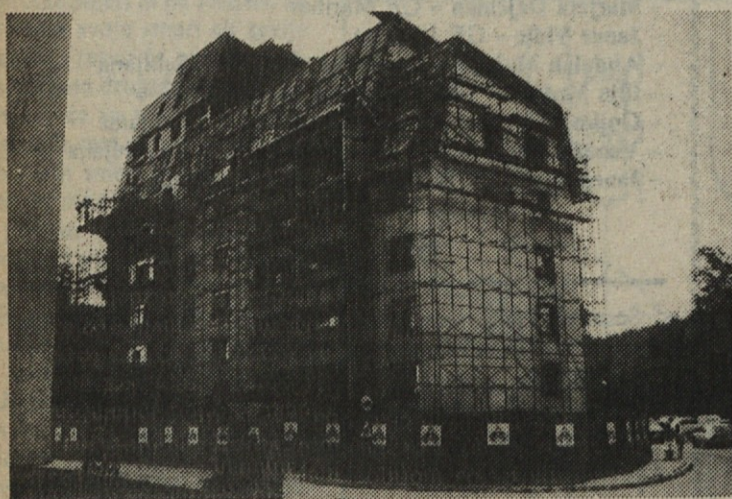
Uporablja se tako, da žerjav posamezne dele začasne montažne strehe dvigne in postavi na vrh stanovanjskega bloka, kjer se ustrezno pritrdi

časno izseliti, delavcem na strehi je delo olajšano, krajši pa je tudi čas gradnje, saj se dela lahko v vsakem vremenu. Ta novost je bila še kako dobrodošla ob obilnem deževju v letošnjem letu, saj so dela na obnovitvi javorniških streh potekala nemoteno.

S tem načinom dela ima tozdu GE Ravne veliko prednost pred konkurenco, saj bodo v naslednjih nekaj letih na novo pokrili vse stanovanjske objekte, ki so jih z ravnimi strehami v zadnjih dvajsetih letih zgradili na Javorniku, pa tudi drugod v Ravnah.

Tudi ta primer kaže, kako koristno je biti razmišljajoč in inovativen, vendar pri nas je inovativna dejavnost podcenjena, nima pravega mesta in vrednosti v družbi, pa tudi stimulacija je slabo ovrednotena. Da bodo te ovire premagane, bodo potrebne v prvi vrsti spremembe v nas samih.

Besedilo: L. Rudolf
Foto: C. Pavlin

Stolpnica že ima novo streho, namesto ravne je to klasična streha, zgradba ob njej pa jo bo dobila v kratkem.

S proizvodi sodelujemo tudi v Celju

22. mednarodni obrtni sejem

Več kot 20-letna tradicija, predvsem pa kvalitetno delo organizatorjev in razstavljalcev, sta dobro ime Celjskega obrtnega sejma ponela tudi preko naših meja. Od letošnjega leta bo MOS osrednji sejem obrti in drobnega gospodarstva v deželah delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Za 22. mednarodni sejem obrti (MOS) in drobnega gospodarstva, ki bo med 8. in 17. septembrom v Celju je že vse pripravljeno. Več kot 1500 razstavljalcev iz vseh krajev Jugoslavije, iz Italije, Avstrije, Madžarske in ZR Nemčije se bo s svojimi izdelki predstavilo v Celjski dvorani Golovec. Organizatorji so imeli kar težko nalogo, ko so morali 7.000 kvadratnih metrov pokritih površin in okoli 13.000 kvadratnih metrov površin okoli dvoran razdeliti med številne razstavljalce.

Tako kot v minulih letih, pa želijo na celjskem obrtnem sejmu tudi letos strokovno spregovoriti o možnostih in potrebah za razvoj obrti in drobnega go-

spodarstva pri nas. Že v načrtovanju vsebine letošnje prireditve so se dogovorili, da bo poudarek na kvaliteti proizvodov in storitev, saj je to edina možnost da tudi obrt in drobno gospodarstvo med prvima vstopita v Evropo 92. Ta usmeritev sejma, pa je še bolj poudarjena s sprejetjem dogovora, da bo MOS v Celju osrednja sejemska prireditev v deželah Alpe-Jadran. To je za organizatorje in za celotno obrtno združenje Slovenije veliko priznanje, hkrati pa tudi obveza za bodoče delo.

Zato bodo že letos organizirali nekatera strokovna srečanja zborničnih in sejmskih hiš iz dežel, ki sodelujejo v delovni skupnosti Alpe-Jadran. Poleg te-

ga pa bodo potekale tudi razprave o različnih drugih temah, kot na primer: ustanavljanje mešan-ih podjetij, zasebno podjetništvo, novo zakonodajo in obrt, banka in drobno gospodarstvo. Organizatorji so k razpravam povabili najimenitnejše strokovnjake s posameznih področij, računajo pa tudi na udeležbo predstavnikov iz republiških DPO, prav tako pa sodelovanje napovedujejo predstavniki zvezne vlade, Socialistične zveze Jugoslavije in mladine.

V svoji zasnovi ima sejem predvsem strokovni in poslovni značaj. Jasno pa je, da morajo organizatorji poskrbeti tudi za večtisoč obiskovalcev, ki vsako leto pridejo na to prireditev. Letos bodo postavili 160 stojnic, kjer bo pestra ponudba in možnost ugodnih nakupov. V petnajstih gostinskih objektih bodo rešili lakoto in žejo. Tako se bo za vsak okus našlo kaj primerne- ga. Za zabavo bodo poskrbeli v Luna parku in številni zabavni ansambli.

S sejmsko prireditvijo pa ta-

ko kot že leto nazaj živi tudi mesto Celje. Tako bodo tudi letos razstavljalcem podarili plakete mesta Celje, najboljši razstavljalci bodo dobili plakete MOS za najkvalitetnejše izdelke, podeljena pa bodo tudi tri priznanja za najlepše urejen razstavljalni prostor ter priznanje za najboljšo gostinsko ponudbo.

Na letošnjem mednarodnem obrtnem sejmu tokrat prvič sodeluje tudi Gradis in sicer z novim tipom brunarice, ki so jo projektirali in izdelali v našem lesno industrijskem obratu v Škofji Loki.

Zanimanje za brunarico je bilo veliko že ob postavitvi, saj je objekt v celoti montažen, tako tla, stene, stropi, kot tudi strešna konstrukcija. Prav to pa omogoča hitro postavitve oziroma industrijski način izdelave.

Ker je bila otvoritev sejma tik pred zaključkom redakcije glasila, bomo o obisku in morebitnih poslovnih uspehih, napisali še nekaj v prihodnji številki.

Matija Krnc

100-letnica gradbenega šolstva v Sloveniji (4)

Srednja gradbena šola Kranj

V nadaljevanju prispevkov o 100-letnici gradbenega šolstva v Sloveniji, potem ko smo že objavili pregled kratke zgodovine srednjih gradbenih šol v Ljubljani, Celju in Mariboru, objavljamo v tej številki prispevek o Srednji gradbeni šoli Kranj, v zadnjih dveh nadaljevanjih pa bomo pisali še o gradbenih šolah v Novem mestu in Ajdovščini in s tem končali feljton o gradbenem šolstvu.

Srednja gradbena šola deluje v eni najstarejših stavb v Kranju. Leta 1811 je bila prezidana v šolsko poslopje, o čemer priča vgrajena marmorna plošča. Sprva je služila združeni tri in štiri razredni ljudski in obrtnonadaljevalni šoli pod enim vodstvom.

Vse do šolskega leta 1887/88 ni mogoče zaslediti nobenih uradnih knjig niti točnejših podatkov v arhivih o številu učencev, razredih, poklicih, učiteljskem zboru in upraviteljih. Tega leta je imela šola tri razrede s 66 učenci, vendar delež gradbenih poklicev ni znan. Že leta 1895/96 šola doseže 100 učencev.

Arhiv od leta 1895/96 dalje pa je bil žal med II. svetovno vojno uničen. Iz obstoječe šolske dokumentacije je razvidno, da se je s 1. oktobrom 1955 formirala Vajenska šola za pleskarsko in avtoličarsko stroko s sedežem najprej na Bledu in se je naslednje leto preselila v Kranj. Na Vajenski šoli so se izobraževali tudi soboslikarji, slikopleskarji, črkoslikarji in avtoličarji.

Od leta 1958 dalje je delovala kot samostojna šola s periodično organizacijo pouka. Učenci so hodili štiri mesece in pol k teoretičnemu pouku, praktično znanje pa so si pridobili pri mojstrih. Da ne bi bilo nejasnosti, je višino plač vajencev objavilo ministrstvo za prosveto v uradnih objavah 20. januarja 1952.

Leta 1968 je republiški sekretariat izdal odločbo, da traja šolanje za slikopleskarske poklice 3 leta, leta 1971 pa se je Vajenska šola za pleskarsko in avtoličarsko stroko združila s Poklicno kovinarsko in elektro šolo in se preimenovala v Poklicno šolo Kranj.

Z usmerjenim izobraževanjem je prišlo v mreži šol do velikih,

tudi holecih sprememb. Poklicna šola Kranj je ostala brez elektro in strojne usmeritve, oziroma je bila na tem, da se razformira. Z veliko angažiranostjo šolskega kolektiva in na osnovi tradicije je uspelo zadostiti predpisanim pogojem, da se je leta 1983 verificirala Srednja gradbena šola Kranj.

Šola izobražuje učence v skrajšanih srednjih programih in sicer za vzgojno izobraževalni program zaključna gradbena dela in vzgojno izobraževalni program gradnja. Leta 1985 je tudi pridobila verifikacijo za V. stopnjo izobraževanja za nadaljevalni program delovodja v gradbeništvu.

Učiteljski zbor sestavlja 12 redno zaposlenih profesorjev in 6 pogodbenih delavcev, v glavnem dipl. inž. gradbeništvu.

Zanimiv je tudi zgodovinski pregled števila absolventov šole za pleskarsko stroko, ki se giblje od 6 absolventov leta 1945/46, naraste na 31, ko se že formira samostojni oddelek in doseže leta 1960/61 rekordnih 128 absolventov. Šola se takrat sreča s prostorsko stisko in uvede celo troizmenski pouk.

Po statističnih podatkih, ki jih je pričel zbirati Zavod za statistiko Ljubljana, je bilo v letu 1968/69 v slikopleskarskem programu 246 učencev v 10 oddelkih. Tako število slušateljev se ohranja do leta 1973/74, ko upade na 65, v letu 1979/80 pa ponovno naraste na 80.

Z uvedbo usmerjenega izobraževanja pa potreba po slikopleskarjih upade, kar je v nasprotju s podatki o povečanju števila prebivalcev in stanovanjskih površin.

Večletno prizadevanje šole, da zagotovi Gorenjski čimbolje strokovno usposobljene kadre, je doseglo prve rezultate s povečanjem vpisa domače mladine v te »manj cenjene« pa vendar združenemu delu in drobnemu gospodarstvu potrebne poklice.

V naslednji številki več o novomeški Srednji šoli tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič - Gradbena usmeritev.

C. P.

Zgodovina kegljanja (5)

Uspešna leta 1977, 78 in 79

V letih 1977, 78 in 79 je bila moška kegljaška ekipa Gradisa državni prvak Jugoslavije. S tem si je pridobila pravico sodelovanja na tekmovalnem evropski pokal prvakov. Tako smo leta 1978 nastopili v Strassgurgu z ekipami Francije, Švice in Švedske in zmagali pred drugouvrščeno Švedsko. Naslednje leto je bilo tekmovalje v Budimpešti, kjer pa nismo bili tako uspešni, saj smo v zelo hudi konkurenci ekip iz Madžarske, Romunije, Češke, ZR Nemčije in drugih držav zasedli šele 4. mesto.

Boljši rezultat pa smo dosegli leta 1980, ko je bilo finale za evropski pokal v Bratislavi, saj smo osvojili 3. mesto za premočnima ekipama ZRN in Madžarske.

Pri teh nastopih in uspehih, pa tudi drugih uspešnih nastopih doma in v inozemstvu, se je po-

kazalo, da je za obdržanje (in izboljšanje) sorazmerno visoko kvaliteten nivoja, nujno potrebno vključiti dodatne strokovnjake izven Gradisa. Moška ekipa je namreč med tem prerasla v čvrsto in udarno ekipo, katere glavna značilnost je bila sorazmerno velika izenačenost

med posameznimi igralci. Z veliko zagnanostjo in upornostjo so trenirali in se tudi strokovno izpopolnjevali, kar vse jim je bilo tudi omogočeno na novem avtomatskem kegljišču v kletnih prostorih nove upravne zgradbe na Šmartinski cesti.

Iz tehničnega poročila za obdobje 1977-1980, podano na letni konferenci kluba je razvidno, da je bilo v obdobju 3 let odigrano skupno 322 tekem (prvenstvena, turnirska, prijateljska), poleg tega pa je 408 tekmovalcev nastopilo na prvenstvih posameznikov in parov in to vse do zveznega nivoja.

V letu 1979 je npr. tekmovallec Dore Zdešar (še vedno aktivni tekmovalac v klubu) sodeloval na 58 tekmah in 74 turnirjih.

V jubilejnem letu 1980 (30.

letnica KK) pa so naši igralci zopet pokazali svoj vrhunski nivo. Tako so ekipno, posamežno in v parih zasedli večinoma prva mesta in to na republiških in zveznih tekmovanjih. V superfinalu za državno prvenstvo smo tedaj premagali tudi nam znanega močnega nasprotnika Brodospelit. Zato smo se ponovno udeležili tekmovanja za Evropski pokal, kjer smo zasedli 3. mesto (za KK Rotweis in KK Ferencvaroš). Na jubilejnem turnirju ob 30. letnici KK Gradis pa smo v ostrih borbah zasedli prvo mesto pred Brodospplitom, Grmoščico in Rotweisom. Tako je klub preživel veliko krizno obdobje, o čemer zelo kritično poroča prvi trener moške ekipe v svojem poročilu za letno konferenco.

se nadaljuje

38. letne igre gradbincev Slovenije

Finale dokončno odpovedan

Komisija za šport in rekreacijo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije je v sodelovanju z delovnimi organizacijami izvedla predtekmovanja za 38. letne športne igre gradbenih delavcev Slovenije še spomladi.

Vzrokov za preložitve zaključka oziroma organizacijo finalnega dela na jesen je bilo veliko, med drugimi tudi ta, da nikakor nismo uspeli pridobiti organizatorja. Kljub vsemu so člani komisije sprejeli nalogo, da sami, skupaj s tehničnim izvajalcem ZŠD Krim, izvedejo tekmovanje, seveda ob pogoju, da bodo zbrana manjkajoča sredstva.

Izdelan je bil razdelilnik, odposlani računi, vendar se je od 19 DO, ki imajo finaliste, odzvalo le osem. Dve delovni organizaciji, med njimi na žalost tudi Gradis, pa nista plačali niti participacije iz predtekmovanja, ki je bila vključena v organizacijo tehnične izvedbe še iz štartnine. Zaradi vseh teh težav je komisija na zadnjem sestanku dokončno odpovedala finale 38. letnih ŠIG.

Na isti seji komisije se je razvila tudi burna razprava o nadaljnjih usodi športa in rekreacije oziroma o programu dela. Sprejetih je bilo tudi več sklepov, od katerih so prav gotovo najbolj zanimivi:

- kljub tem težavam je potrebno nadaljevati s športno-rekreativno dejavnostjo tako v zimskih, kot tudi v letnih panogah;
- za zimske igre ostane program nespremenjen, medtem ko se za letne predvideva ponovna organizacija le v enem dnevu in pol brez finalnih obračunov;
- da se v letnih panogah upošteva v skupni vrstni red tudi tenis;
- da je ponovno potrebno nekaj več animacije tudi zaradi manjše zagnanosti organizatorjev športne rekreacije;
- da je imenovana strokovna komisija v sestavi Janez Hambrož, Jernej Jeršan in Matija Krnc, ki bo že do konca leta izdelala program in usmeritve novega načina športno-rekreativne dejavnosti med gradbenimi delavci.

Kljub začetnemu pesimizmu, je ob koncu le prevladovalo pozitivno mnenje, da prav v teh težkih časih, zaradi vsesplošne krize, ne bi smeli dopustiti, da odvezamemo delavcem še to obliko njegove sprostitev, ki tako pozitivno vpliva na njegovo fizično in psihično počutje.

Matija Krnc

V spomin

Štefan Kuzma

Sredi poletja nas je sredi življenjske poti prerano zapustil naš sodelavec in član Kegljškega kluba Gradis Štefan Kuzma. Komaj 43-leten je moral kloniti v neenakem boju s kratko in neizprosno boleznijo, ki ji žal, niti najsodobnejša medicinska znanost ni kos.

Velik del življenja je delal z nami v Kovinskih obratih Ljubljana, kamor je prišel kot mlad fant leta 1961 iz rodni Melincev v Prekmurju. Postal je ključavničar, napredoval v VK delavca in potem v delovodjo.

Prerana smrt Štefana Kuzme je žalostno odjeknila tudi med člani Kegljškega kluba Gradis. Ko smo zvedeli za njegovo težko bolezen, smo kljub vsemu upali, da še ne bo zapustil naših vrst, saj nam je tako govorila njegova močna športna postava in neizmerna volja do življenja in dela.

movanj, kot tekmovalac pa tudi kot zvest navijač kolegov iz prvega moštva KK Gradis.

Njegovo mesto je sedaj prazno, tako v kovinskih obratih, kot tudi v klubu. Ne bo ga več na delo, na treninge in na tekmovanja. Izgubili smo dobrega delavca in zvestega člana KK Gradis. Prav zato se ga bomo še večkrat spomnili.

Sodelavci Kovinskih obratov Ljubljana in člani KK Gradis

Zahvala

Ob prezgodnji in nenadomestljivi izgubi dragega moža in skrbnega očija

ŠTEFANA KUZME

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem, Osnovni organizaciji sindikata GIP Gradis, tozdr KO Maribor PE Ljubljana in Kegljškemu klubu Gradis za denarno pomoč in darovano cvetje. Zahvaljujemo se govornikom tov. Capudru in tov. Hočevanju za ganljive besede ob slovesu. Vsem, ki ste nam stali ob strani, nam izrekli globoka pisna in ustna sožalja in ga skupaj z nami pospremili v njegov prerani grob - še enkrat iskrena hvala.

Zena Olga in sinova Mitja in Aleš

Že takoj po zaposlitvi v Kovinskih obratih Ljubljana se je včlanil v naše športno društvo in odločil se je za kegljaški šport, ki mu je bil zvest do konca. Nad 20 let je marljivo treniral in se udeleževal najrazličnejših tek-

Prejeli smo pismo Bruna Wabre

Prispevek za dopolnitev zgodovine kegljanja

Nerad se vmešavam v zgodovino kegljanja, ki jo zapisuje v našem Vesniku dipl. inž. Franc Hočevar. Zgodovina Gradisovega kegljanja je močno ponarejena, zato želim tov. Hočevarju in bralcem Gradisovega vestnika po svojih spominih pomagati.

Opazil sem, da njegovi zapisi izhajajo iz napačne 25. obletnice Gradisovega kegljanja. Na to umazano – izmišljeno obletnico, smo dobili le nekateri od prvih kegljačev pismeno vabilo. Na tej »slavnosti« sem opazil tudi **D. Raiča** in **A. Kopača**. Vsi trije smo bili med prvimi kegljači Gradisa. Slavnostni govornik na tej »proslavi«, je bil **Iko Ravnikar**.

Med branjem »slavnega« govorja je pristopil k tov. Ravnikarju Albin Kopač in mu položil na pult legitimacijo z naslovom »Fiskulturni savez Jugoslavije – Kegljaški savez Jugoslavije« potrjeno z datumom 1. 5. 1950., to je z dnem, ko se je prijavil kot član. Fotokopijo enake, svoje legitimacije vam prilagam. Registriran sem bil kot 436. član v državi. (Fotokopija je v uredništvu).

Tov. Ravnikar je za trenutek obstal, potem pa je zajecjal: »Zdaj pa ne vem, ali naj praznujemo 25. ali 26. obletnico!« Vsi trije, Kopač, Raič in jaz, smo požrli »sline«. Po tem pa sta stari predsednik pokojni tov. **Marinšek** in novi predsednik tov. Ravnikar zaigrala eno partijo ping-pong, namesto žogice sta imela neke slike in menda še nekaj. Bilo je res »svečano«!

Verjetno, se tudi sedaj ne bi oglasil, pa nas je nekaj vstalo od »mrtvih«. Tisti stavek v 3. nadaljevanju zgodovine kegljanja, objavljenem v majski številki Gradisovega vestnika, kjer so omenjene štiri tovarišice, ki naj bi bile menda v iniciativnem odboru, »ostali pa menda nismo več živi«, me je pripravil k pisanju. Kar še precej smo živi, prav tisti, ki smo bili prvi začetniki kegljanja v Gradisu, morda celo bolj zdravi, kot tisti, ki so »skovali 25. obletnico«.

S kegljanjem so začeli za bavo v Malenškovi ulici, glavni direktor inž. **Mravlja**, inž. **Šramel**, **Macoratti-Mac** in še neki iz gradbene direkcije. Bili so zaključene družbe. Nekega dne me

je poklical generalni direktor Mravlja in mi naročil naj začnem s kegljanjem. Začeli smo neka po sledečem vrstnem redu (tisti označeni s + so že pokojni): **B. Wabra**, **A. Kopač** +, inž. **Šramel** +, **J. Fratik**, **M. Kopušar** +, **P. Toni** st. +, **P. Toni** ml., **L. Mahnič**, **T. Zajc**, **L. Rubiša**, **Bohinc**, **H. Slamič** +, **I. Premk** +, **Roman** +, **R. Cotič** +, **F. Lazar** +, **I. Praprotnik**.

Kmalu sem dobil od Zveze naloge, naj obiščem vsa kegljišča in poskusim uspeti, da ne bi več na kegljiščih igrali za denar, pihačo in še posebej, da ne bi kadili. Z menoj je bil pokojni **Premk**. Povsod sva začudena našletela na razumevanje, razen pri »Činkoletu«. Na tem kegljišču tudi nismo nikoli kegljali.

Začeli smo z neverjetno disciplino trenirati in tudi kmalu smo dosegli kar lepe uspehe. Kegljali smo na vseh ljubljanskih in drugih kegljiščih in sicer pri Lipi, Ozni, Ljudski pravici, v kavarni Evropa, pri Slovenija cestah, v Zalogu pri Milici, v Vegradu Celje, v Velenju, v mariborskem Konstruktorju, pri Trešnjevki Zagreb, pri Borcu Beograd, v Zenici z Borcem in morda še kje.

Precej težav so nam povzročale kroglice. Le malo kateri kljub je imel še lesene kroglice na katere so silno pazili. Gradisovci smo imeli betonske. Izdelovali so nam jih v naši betonarni. Izključno pravico pa si je pridržal generalni direktor inž. Mravlja za izdajanje naročilnice. Občasno sem mu moral tudi »reportirati« o našem kegljanju in, če ni bilo dobrih uspehov, me je najprej »ošteli«, potem sem šele dobil naročilnico. Smelo lahko rečem, da je bil »oče« našega kegljanja in njemu smo se bili dolžni zahvale, da smo imeli v tistih težkih časih možnosti športno se izživljati.

Takrat so imeli keglji na spodnjem delu močan kovinski okov. Kegljische je bilo klasično, postavljanje ročno in podrti

• Pred vojno so bile vse kroglice lesene in so imele več dimenzij. Imele so lep duh in so roke po njih lepo dišale, še potem, ko si se umil. S takimi kroglicami sem začel kegljati leta 1937 in sicer pri najstarejšem klubu, ki se je imenoval **PLAN-KA** s sedežem v Novem mestu na Bregu, poleg doma slikarja in grafika Božidarja Jakca. Ustanovljen je bil leta 1884. Včlaniti se v ta klub ni bilo enostavno. Najprej si moral biti okrog pol leta kandidat, potem so bile volitve.

Volili so vsi člani. Volilne listke so zamenjala zrna fižola in koruze. Ako je bilo eno samo zrno koruze v skrinjici, kandidat ni bil izvoljen in moral je počakati še nekaj časa, do drugih volitev. Kandidat, ki je imel v skrinjici samo fižol, je moral z vso »klapo« na krst na Trško goro. Tam so ga krstili z vinom in lepimi besedami predsednika kluba.

keglji so ležali zadaj kegljišča, kamor so letele kroglice. Če so zadele v okov, je kaj hitro odletel kos betona. Naše kroglice so bile večkrat podobne krompirju ali limoni in moral si biti pravi strokovnjak, s precej moči, da je »kroglica prišla do svojega cilja.«

Takrat so se stvari začele spreminjati na slabše. Poskus, da bi zadeve uredili tako kot je bilo nekoč, ko smo bili v klubu sami gradisovci, ni uspel. Zato sem dal ostavko na mesto sekretarja kluba in kmalu za tem zapustil kegljišče. Ni mi bilo lahko, po tolikih letih zapustiti kegljanje.

Brez besed sem odšel, pozneje pa sem se pridružil inž. Keržanu in inž. Uršiču, da smo kegljišče spremenili v druge namene.

V prvem nadaljevanju zgodovine kegljanja je tov. Hočevar zapisal, da je bila leta 1951, na pobudo kegljaške zveze Jugoslavije, seja sekcije za kegljanje na devet kegljev, kar je zmotno. V klubu **PLANKA** ustanovljenem

leta 1884, so od vsega začetka kegljali na devet kegljev. Prav tako po vsej Sloveniji. Pred 71. leti, to je leta 1918, sem večkrat kegljal na prošnjo nekih »škričev« v Litiji. Tudi tam so kegljali na devet kegljev. Boule, ki je pri nas takrat še niso igrali, je vedno imela 10 kegljev.

O Gradisovem kegljanju bi lahko napisal knjigo ter nešteto lepih doživetij in lepih spominov. Ne morem točno napisati, kdaj so začeli prihajati tuji ljudje v klub. Mislim, da je bilo okoli leta 1963 – 1965.

Bruno Wabra

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega očeta se najlepše zahvaljujem **OOZS** tozda **GE Gradnje Ptuj** in posameznikom za darovano cvetje in izrečena sožalja.

Emil Korenjak

Nagrajenci nagradne križanke

Kar zajeten kup rešenih križank smo prejeli. Bila je pravgotovo prijetna zabava v vročih avgustovskih dneh, pa tudi pretežka verjetno ni bila. Marsikoga so pritegnile tudi povečane nagrade.

Sreča je bila pri žrebanju naklonjena naslednjim reševalcem:

1. nagrada 50.000 dinarjev: **Romana Košar**, Vodnikova 7, Maribor
2. nagrada 40.000 dinarjev: **Ana Vehovec**, Lanartova 19, Mežica
3. nagrada 30.000 dinarjev: **Ivo Štefančič**, Koželjeva 8, Ljubljana
4. nagrada 20.000 dinarjev: **Marjan Adamič**, tozda **GE Celje**
5. nagrada 10.000 dinarjev: **Matevž Caserman**, Vrtnarija 16, Vrhnika

Dobitnikom čestitamo!

Uredništvo

Polna zasedenost počitniških kapacitet Gradisa

Nizke cene privabile goste

Letos sta bila Gradisova počitniška domova v Ankaranu in Poreču praktično polno zasedena. Nekaj so k temu pripomogle ugodne cene, nekaj »krivde« za to pa ima tudi prodaja počitniškega doma v Biogradu. Kakor koli že, izgleda da se vračajo časi »sindikalnega turizma«, za katere je veljalo že splošno prepričanje, da so preživetja oblika preživljanja dopusta. Padec življenjskega standarda pa tudi na tem področju omogoča vračanje v »stare, dobre čase«.

Počitniški dom v Ankaranu je bil letos praktično 100-odstotno zaseden. V njem je letovalo 1000 gostov, zanje pa je bilo skuhanih celih deset tisoč kosil, kar je več kot kadarkoli prej. Zasedenost bi bila celo še nekaj boljša, vendar so češki gostje, bilo jih je nekaj manj kot 90, ki so letovali v sindikalni izmenjavi v Ankaranu nekoliko zmanjšali povprečje. Ker jih niso mogli dati po več kot dva v sobo, pri-

hajajo namreč brez otrok, je ostalo 40 postelj za deset dni nezasedenih.

Za goste pa je bilo kljub njihovem velikem številu in le enajstim delavcem, ki so skrbeli zanje in za cel kompleks počitniškega doma, dobro poskrbljeno. Glavna kuharica Lenka je z dobro domačo štajersko hrano požela vse priznanje gostov, k dobremu počutju pa so pripomogle še Marija, Micka, Silva, Cirila, Jožica, Branko, Lojzka, Marica ter upravnica Jožica Lipar in njen mož Boris.

Gosti so bili zadovoljni, kar je razvidno tudi iz knjige vtisov. Nekoliko manj pa je bilo zadovoljno osebje – zaradi plačila namreč. Pogodbe za honorarno delo so bile sklenjene še pred sezono in to za končne vsote, ki so takrat izgledale še kar obetavne, sedaj pa še zdaleč ne več. So barica ali servirka naj bi tako dobila na mesec nekaj čez tri nove milijone, ki sedaj pomenijo bolj malo. Sicer jim je bilo za julij in avgust obljubljeno dodatno plačilo, vendar bi bil ta denar precej več vreden pred mesecem ali dvema. Konec koncev niso prišli delat od jutra do večera in sedem dni na teden za zabavo, ampak zaradi denarja.

– Pravkar delamo na do- ločanju kriterijev za no- ve plače!

Poslopja PD Ankaran so zares potrebna obnove – za osebje, ki tako dobro poskrbi za goste, pa se je potrebno potruditi, da bo še naprej ostalo isto.

Upravnica upa le, da ji bo kljub vsemu tudi naslednje leto uspelo dobiti to dobro in uigrano ekipo. Pravi, da bo prihodnje leto potrebno pogodbe sklepiti drugače, saj bi že letos verjetno ostala kar sama, če ne bi bili vsi skupaj kot velika družina, ki ji je dosti pomenilo tudi to, da gosti odhajajo iz Ankaranu zadovoljni. Razen tega nihče ni hotel pustiti na cedilu ostalih članov osebja. Zato daje upravnica vse priznanje kolektivu, ki je bil tako vztrajen, da je pomagal prebrest letošnjo sezono.

Kljub tako dobri zasedenosti in skromnemu poslovanju pa se letos ne bo mogoče izogniti negativnim rezultatom poslovanja v počitniških domovih. Kako uspešno je k večanju stroškov pripomogla inflacija, pove že podatek, da je pri prvi nabavi mesa v PD Ankaran kilogram svinjetine stal 24.700 din, konec avgusta pa že 129.000 din, kar je več kot petkrat več. Cena penziona pa se pri tem ni spreminjala.

O počitniškem domu v Poreču, kjer so imeli prav tako težave in o načrtih za novogradnjo na Gradisovem zemljišču v Ankaranu pa več v kakšni od naslednjih številki Gradisovega vestnika.

M. M.

Nekaj vtisov iz knjige gostov

Gradisov dom Ankaran je kot prerojen – čudovito vzdrževane zelenice, drevesa, obnovljene hišice in menza (v režiji družine upravnice). Bil sem tukaj pred leti na počitnicah, toda ni bilo primerjave s sedanjostjo. Hrana odlična – vidi se vpliv Štajerk s čudovito upravnico Jožico. Hvala celotnemu osebju.

Vesjenjak iz GE Maribor

Iskreno se zahvaljujemo osebju počitniškega doma Ankaran, ki skrbi za naše dobro počutje. Veseli nas, ko vidimo, da je še nekaj ljudi, ki resnično živijo s srcem v tem domu in skrbijo, da je okolica doma zares vzorno urejena. Želimo vam še veliko uspeha in ostani- te takšni kot ste.

Družina Podbrežnik

Bilo je zelo lepo, kot že večkrat doslej. Hrana, postrežba – vse je bilo v najlepšem redu. Tudi se pozna, da so že pred začetkom prišli pravi ljudje; tako je treba nadaljevati. Kakšen čolnček, deske za sončenje, pa kakšen nov ležalni stol ne bi škodovali.

Jože Grobler

V Ankaranu smo preživeli deset nepozabnih, čudovitih dni. Posebej nas veseli, da je v naših krajih še nekdo, ki svoje delo opravlja s srcem, da bi turizem oživel. Zahvaljujemo se za dobro hrano in urejene razmere v bivališču. Posebej pa zahvala upravnici, ki s svojo domiselnostjo vodi počitniški dom in za vsakega najde lepo besedo.

Družina Majcenovič in Ferčič

M. M.

GRADISOV VESTNIK

je glasilo delovne organizacije GIP GRADIS

Izdaja ga odbor za informacije: Srečko Friš – predsednik, člani: Marjan Čebokli, Aleksander Bojanić, Franjo Štromajer, Polona Kejžar in Milan Marčič – tajnik.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Cveto Pavlin.

Člani uredniškega odbora: Sonja Vršič, Zoran Debelak, Emil Korenjak, Ivanka Golob in Ludvik Rudolf.

Tisk: Tiskarna Ljudska pravica Ljubljana

Naklada: 8.800 izvodov

Naslov uredništva: GIP GRADIS, Gradisov vestnik, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Telefon: (061) 441-422, int. 232 in 220

